

NADALJEVANJE DELA USTAVODAJNE SKUPŠČINE

Drugi redni sestanek Zveznega sveta

V torek ob 16.30 je predsednik Zveznega sveta otvoril drugi redni sestanek. Tajnik Stevan Jovičič je prebral zapisnik prvega rednega sestanka, ki je bil 6. decembra 1945. Zapisnik je bil sprejet brez pripombe in pred prehodom na dnevni red je predsednik Vladimir Simić podal svetu poročilo in navedel prošnje, ki so prispеле v predsedstvo. Prošnje in pritožbe so odposlali odboru za prošnje in pritožbe. Finančni minister zvezne vlade je predložil Zveznemu svetu v odobritev predlog zakona o spremembah zakona o Narodni banki kraljevine Jugoslavije z dne 17. junija 1931, s spremembami in dopolnitvami z dne 14. decembra 1940, ter zahteval, da ga proglašajo za nujnega in sprejmejo po skrajšanem postopku. Tajnik Stevan Jovičič je prebral utemeljitev nujnosti in zakonski predlog.

Predlog zakona sestoji iz treh členov in se nanaša na spremembo imena Narodne banke, ki se po tem zakonu imenuje Narodna banka Federativne ljudske republike Jugoslavije. Zvezni svet je odobril zahtevano nujnost in skrajšani postopek. Spregovoril je finančni minister Sreten Zujevič: »Tovariši ljudski poslanci! Ta zakonski predlog je nujen zaradi tega, da bi se omogočilo naši Narodni banki neovirano poslovanje in razširitev poslov v mednarodnem plačilnem prometu. Doslej so očitili, da Narodna banka nima dolžnega statusa. To je pomenilo, da ni bilo Narodni banki omogočeno poslovanje, ker se njen guverner ni vrnil v

državo. Glede na to, ker smo nudili dovolj časa bivšemu guvernerju Narodne banke, da se vrne in ker je sporočil kljub temu, da se ne more vrniti zaradi bolezni, so namestniki imenovali na moj predlog novega guvernerja in upravo Narodne banke. Toda s proglasitvijo Federativne ljudske republike Jugoslavije mora Narodna banka spremeniti svoj status in da bi ne izgubljali časa s čakanjem sprejetja ustave, predlagam, da se spremeni ime banke, da ji bo omogočeno poslovanje. Prosim Zvezni svet, da to sprejme.« (Odobranje.)

Nato so prešli na glasovanje. Vseh 306 prisotnih poslancev je glasovalo za predlog zakona o spremembah zakona o Narodni banki.

Predsednik Vlada Simić je sporočil, da je predsedstvo Ustavodajne skupščine sprejelo 260 pozdravnih brzojavk ob priliki razprave o ustavi in da bodo odgovorili javno vsem, ki so poslali čestitke.

Ustavodajni odbor Zveznega sveta je podal 5. januarja svoje poročilo o osnutku ustave Federativne republike Jugoslavije skupno z odborovim končnim besedilom osnutka ustave in ker je bilo to besedilo izročeno poslancem v zakonitem roku, je predsednik Vladimir Simić predložil za dnevni red prihodnje seje obravnavanje poročila ustavodajnega odbora o osnutku ustave federativne ljudske republike Jugoslavije. Zvezni svet je odobril ta dnevni red in predsednik je zaključil sejo ob 17.45 ter napovedal prihodnjo za 17. januarja ob 16.

Drugi redni sestanek Sveta narodov Ustavodajne skupščine

Drugi redni sestanek Sveta narodov Ustavodajne skupščine se je začel v torek ob 16. uri. Vodil ga je predsednik Josip Vidmar. Tajnik Ninko Petrovič je prebral zapisnik zadnje seje, potem pa poročila ustavodajnega odbora Sveta narodov, imunitetnega odbora in odbora za prošnje in pritožbe.

Potem je prišel na dnevni red predlog zakona o spremembah zakona o Narodni banki. Predsednik Vidmar je naglasil, da je ta zakon v bistvu tehničnega značaja ter da nima gmojne podlage, nakar je zaprosil Zvezni svet, da odobri

nujnost zakonskega predloga. Nato je finančni minister zvezne vlade Sreten Zujevič utemeljil nujnost zakona, nakar so prešli na poimensko glasovanje. Vseh 157 prisotnih poslancev je glasovalo za odobritev tega zakona.

Predsednik Josip Vidmar je sporočil, da je prva točka dnevnega reda določitev dnevnega reda in predložil je kot edino točko načelno razpravo o vprašanju definitivnega predloga ustave. S tem je bila zasedanje končano. Prihodnja seja je bila napovedana za 17. januar.

Ostavka predsednika komisije za čiščenje ostankov fašizma v Puľju

Takoj po osvoboditvi je bila v Puľju ustanovljena komisija za čiščenje ostankov fašizma. Ljudstvo je z zadoščanjem pozdravilo osnove te komisije. Toda kakor na ostalih področjih javnega življenja, je tudi v delu te komisije nastopila sprememba ob trenutka, ko je mesto prišlo v angloameriško zasledbeno cono. Zaradi vedno večjega udejstvovanja reakcionarnih in profašističnih krogov v javnem življenju je bilo delo komisije zmanjšano na najmanjšo mero, dokler ni bilo končno popolnoma onemogočeno. Zasedbene oblasti ne pokazujejo samo popolno nerazumevanje za upravičene želje ljudstva, temveč pogostoma celo razveljavljajo ali omalovažujejo odloke komisije, kar mnogim zločincem omogoča uiti zasluženi kazni.

Predsednik komisije za čiščenje ostankov fašizma v Puľju, prof. Smareglia, je podal ostavko, ker ni mogel izvrševati svoje dolžnosti. V pismu, v katerem je pojasnil svojo ostavko, pravi med drugim: »Po strašni in krvavi tragediji druge

svetovne vojne, sem sprejel položaj predsednika komisije za čiščenje ostankov fašizma v najboljši želji, da doprinesem svoj del k obnovi na posebno delikatnem področju. Mislim, da bi zavezniška oblast morala naše delo podpirati: 1.) Da se iz javnega življenja odstranijo vsi fašisti, ki so za časa fašizma izrabljali ljudstvo in od tega imeli koristi. 2.) Da se z vseh vodilnih položajev odstranijo fašistični elementi in da se da možnost poletja mladim in zdravim ljudskim močem. 3.) Da se kaznujejo brez izjeme vsi tisti, ki so pripadali k fašistični stranki, ker so vsi Italijani imeli možnosti spoznati pravo jedro fašizma.

Ker to ni storjeno, nimam potrebe ne želje nadaljevati delo in zato dajem ostavko.

Ostavka predsednika komisije Smareglia, ki uživa velik ugled, je izzvala med prebivalstvom Puľja veliko ogorčenje proti takemu zadržanju angloameriških oblasti, v katerem vidi ljudstvo željo, da se zopet vrne vse na staro.

»Front National« o načinu volitev v Varnostni svet ZN

Pariz, 17. jani. (Tanjug.) Dopisnik lista »Front National« podaja potek razprave prvih treh dni v skupščini organizacije Združenih narodov v Londonu in ugotavlja: »Izvolitev Spaaka je bil slab znak prvega tedna. Združene države Amerike niso odkrito zagovarjale kandidature norveškega ministra za zunanja zadeve Lia. Dopisnik piše, da so pospešili sestavo Varnostnega sveta in niso upoštevali predloga Sovjetske zveze, naj bi to sestavo odložili za 48 ur, da bi delegati lahko medsebojno razpravljali o tem vprašanju.

»Velika Britanija in Združene države Amerike«, nadaljuje list, »so pustile, da je Ukrajina sama predlagala kandidata za Varnostni svet in sta zavzeli

stališče čakanja, kar vsekakor ni bilo potrebno.«

»Popolnoma objektivno lahko rečemo, da je bil samo Manuilski, predsednik odbora št. 1. (za politična vprašanja in vprašanja varnosti) tisti, ki je storil vse, kar je mogel, v sporazumu s Sovjetsko zvezo, Jugoslavijo, Poljsko, Češkoslovaško in nekaterimi drugimi državami.

»Daily Herald«, glasilo laburistične stranke, objavlja zelo dolg članek, v katerem hvali Manuilskega.

»Front National« končuje svoja izjavanja z besedami: »Zelimo, da se v tem tednu razčisti ozračje in da bi organizacija Združenih narodov lahko delovala v soglasju in polnem zaupanju za dobrobit vsega sveta.«

Tudi mali narodi bodo soodločali pri reševanju važnih mednarodnih vprašanj

Nadaljevanje debate o poročilu pripravljalne komisije na Glavni skupščini Združenih narodov

London, 17. jan. (Tanjug) Reuter poroča, da se je na plenarni seji Glavne skupščine 15. januarja popoldne nadaljevala debata o poročilu pripravljalne komisije, ki jo je s svojim govorom otvoril minister za zunanje zadeve Združenih držav Amerike Byrnes. Načelnik iranskega zastopstva Seid Hasan Tagi-Zadek je govoril o današnjem mednarodnem položaju Irana.

Načelnik kitajskega zastopstva Wellington Ku je s posebnim zadovoljstvom sprejel na znanje dejstvo, da je komisija za človečanske pravice na prvem mestu med petimi komisijami, ki bodo ustanovljene na predlog pripravljalne komisije. Ku je poudaril, da obstoja ena izmed glavnih nalog organizacije Združenih narodov v tem, da zavaruje spoštovanje človečanskih pravic in svobodčin za vse ljudi brez ozira na raso, spol, jezik in veroizpoved. Nato je dodal: »To je stvar, za katero se v največji meri zanimajo vsi narodi sveta. Ako gre resnično za to, da se ustvari trajen mir, potem se mora zavarovati spoštovanje dostojanstva človeka, kar predstavlja osnovno načelo novega reda na svetu.«

Ku je nato izrazil upanje, da bo organizacija Združenih narodov brez zavlačevanja sestavila zaupniški svet. Rekel je, da predstavlja sistem zaupniške uprave precejšen napredek v primeri z mandatnim sistemom in da bo sistem prinesel korist milijonom ljudi.

Nato je govoril danski minister za zunanje zadeve Gustav Rasmussen, ki je izrazil priznanje velikim silam, za izvajanje skupne zmage. Naglasil je dejstvo,

da nosijo dokončno odgovornost pri sprejemanju političnih odločitev življenjske važnosti velike sile, ki jih edine morejo dejansko izvesti. V zvezi s tem je Rasmussen izjavil:

»Ustanovna listina Združenih narodov temelji na enakopravnosti članov, tako da bodo tudi mali narodi imeli priliko s svoje strani pomagati pri reševanju važnih mednarodnih vprašanj, ki predstavljajo skupno skrb vseh narodov.

Orjaški napor starinske, toda zelo sodobne Kitajske, junaški podvigi nepremagljive Sovjetske zveze, slaven boj Francije, vztrajni in silni napor Velike Britanije ter plemeniti in nepremagljivi Združeni držav Amerike ne bodo pokazale dovolj zaupanja do velikih zaveznikov, ki to zaupanje upravičeno zaslužijo.

Mali narodi, ki so s prav tolikim navdušenjem izvrševali napore za uresničenje skupnih ciljev, katerih trpljenja ne zaostajajo za trpljenji velikih zaveznikov, nimajo razloga, da izgubijo pogum.

Danska ima polno zaupanje v iskreno dobro voljo in sposobnost velikih sil, da lojalno sodelujejo pri uresničevanju načel Ustavne listine, v interesu vseh narodov z ostalimi državami, članicami organizacije. Mislim, da bodo pod takimi pogoji poleg strogega upoštevanja načela enakopravnosti vseh držav v ustanovah organizacije Združenih narodov, najboljše zajamčeni interesi svetovnega miru in napredek človeštva.

Za Rasmussenom je imel govor predsednik nizozemske vlade Wilhelm Schermerhorn, ki je govoril o vprašanju Indonezije.

Seja pravniškega odbora Glavne skupščine ZN

London, 17. jan. Tass poroča: Predvečerašnjim dopoldne je bila pod predstvom zastopnika Paname Himenesa seja odbora št. 6 (pravniškega odbora) Glavne skupščine. Na dnevnem redu je bilo proučevanje predloga, ki ga je podalo zastopstvo Kube o sestavi Glavnega odbora, dalje predloga ukrajinskega zastopstva o načinu izvajanja volitev in predloga Ekvadorja, da bi Socialno gospodarski svet sklical mednarodno konferenco glede vprašanja trgovine.

Po izvolitvi danskega zastopnika Federspiela za podpredsednika odbora in zastopnika Kanade Johna Reeda za referenta, je dobil besedo predstavnik Kube Cisneros. Cisneros je predlagal, naj se v primeru odklonitve njegovega predloga, ki predvideva, da naj bi bil glavni odbor sestavljen iz predstavnikov vseh Združenih narodov in iz članov izvršnega odbora, v sestavo katerega bodo prišli predstavniki 14 držav, vstavi v začasna pravila glavne skupščine nov člen. Ta člen naj določa, da ima v primeru ako ostane pri sedanjih sestavi Glavnega odbora, kateri koli član organizacije Združenih narodov, ki ni zastopan v od-

boru, ki pa želi postaviti na dnevni red svoje vprašanje, pravico, da prisotne seji, na kateri se bo obravnaval njegov predlog. Cisneros je tudi poudaril, da mora ta člen prav tako določati, da se zastopstva, ki so bila zastopana na enem zasedanju v Glavnem odboru, ne smejo izvoliti na prihodnjem zasedanju.

Nato je govoril zastopnik Ekvadorja. Predlagal je, da se v zvezi z bodočo konferenco glede vprašanja mednarodne trgovine vstavi v dnevni red Glavne skupščine popravek, da ta konferenca ne bo proučevala samo vprašanj mednarodne trgovine, ampak prav tako tudi vprašanje cen na mednarodnih tržiščih, da bi se zagotovilo pravično razmerje med cenami surovin in cenami gotovih izdelkov.

Predsednik je predlagal, da se vsi trije predlogi izročijo pododboru, ki naj v roku dveh dni poda odbor poročilo. Predlog je bil sprejet in ustanovljen je bil stalni pododbor, v katerega so vstopile naslednje države: Avstralija, Kuba, Kitajska, Ekvador, Francija, Libanon, Mehika, Norveška, Ukrajina, Britanija in Jugoslavija.

Narodi vsega sveta pričakujejo, da bo zasedanje ZN rešilo vse probleme v zvezi z udržitvijo miru

Komentar »Izvestij« o londonskem zasedanju organizacije ZN

Moskva, 17. januarja. (Tass) »Izvestija« pišejo v mednarodnem političnem pregledu:

Pred enim tednom se je pričelo prvo zasedanje skupščine Združenih narodov. Svobodoljubni narodi pričakujejo, da bo londonsko zasedanje praktično izpolnilo Ustanovno listino Združenih narodov, ki je bila sprejeta v San Franciscu. Predstavniki držav, ki so se zbrali v Londonu, se zavedajo, da bodo vse dobre organizacijske oblike Združenih narodov in vsi najboljši nameni ostali v kraljestvu sanj, ako jih ne bodo podpirali konkretni ukrepi za udržitvijo miru in varnosti. Neka previdnost, ki se opaža v komentarjih mednarodnega tiska o zasedanju, izhaja iz dejstva, da se starejše generacije še vedno živo spominjajo pogojev, ki so se zgodile po prvi svetovni vojni in žalostne skušnje Društva narodov.

Organizacija miru in varnosti bo zahtevala velikih naporov in odločnosti s strani svobodoljubnih narodov. Delo te organizacije bodo spremljale gotove razlike v mnenju, ki pa jih ne bo težko premostiti, če bodo izhajale iz odkritosrčne želje, da se čimprej doseže visoki cilj, ki so si ga svobodoljubni narodi postavili. Načelo, ki ga morajo vsi spoštovati, ki žele tej organizaciji uspeh, pa je postalo sodelovanje in soglasje med velesilami, ki so nosile največje breme vojne in zato prevzele glavno odgovornost za ohranitev in čuvanje miru. Seveda to ne sme biti v nasprotju s sodelovanjem vseh članov Združenih narodov, kajti borba za mir je stvar vseh narodov.

Zato zveni poziv britanskega tednika »Spectator«, ki pravi, »naj angleška vlada zasleduje svoje lastne cilje v najožjem smislu v organizaciji Združenih narodov

— da se milo izrazimo — nekoliko čudno. To je prav tista temeljna napaka starega Društva narodov, v katerem so velesile zasledovale svoje »ozke cilje« brez ozira na sodelovanje ali interese malih in srednjih držav. Posledice tega so dobro znane. Plodnost dela na tem zasedanju je v veliki meri odvisna od poslovnega ozračja, v katerem se bo razvijala.

Lahko rečemo, da ustvarja gotov del mednarodnega tiska namenoma umetno ozračje nervoznosti z objavljanjem sumljivih prerokovanj. Zanimivo je, da se pri teh naporih posebno odlikujejo listi tistih držav, ki so najmanj pripomogle k miru. »Stockholms Tidningen« n. pr. piše, da so se »Združeni narodi na svojem prvem zasedanju razdelili v dva tabora«, splošno znani urednik turškega lista »Aksam« Sadak pa prerokuje kot Pitija s svojega trinožnika: »Ne verjamemo, da bi oni (t. j. člani skupščine) imeli večje upanje za uspeh, kakor so ga imeli člani Društva narodov.«

Tako govorenje je samo voda na mlin sovražnikov miru. Narodi vsega sveta pričakujejo, da bo zasedanje uspešno rešilo vse težke probleme, ki se pojavljajo pri organizaciji miru in varnosti.

Odlikovanje tajnika Slovanskega kongresa

Beograd, 17. jan. (Tanjug.) Z ukazom predsedstva Ustavodajne skupščine FLRJ sta odlikovana z redom bratstva in edinstva I. stopnje tajnik Slovanskega kongresa Georg Pirinski in urednik »Novosti« Marijan Kružič.

Poštnina plačana v gotovini.

IZ DANASNJE STEVILKE:

Nadaljevanje dela Ustavodajne skupščine. — Organizacija Zdru enih narodov, — Od odkupa kmečkih pridelkov je odvisna obnova domovine. — Avstrija je zatočišče vojnih zločincev. — Načelne pripombe o vprašanju Trsta. — Agrarna reforma. — Obnova na področju domžalske tehnične baze. — Plenum Zveze rudarjev Jugoslavije. — Iz bratske Sovjetske zveze. — Avstrijska reakcija na delu. — Govor Stojana Gavrilovića. — Proces v Nürnbergu.

Od odkupa kmečkih pridelkov je odvisna obnova naše domovine

Vprašanje preskrbe je eno prvih življenjskih vprašanj, ki se danes z vsoto ostrino postavljajo pred nas. Od tega, kako bomo rešili to nalogo, je v največji meri odvisna proizvodnja naših tovarn, rudnikov, kapaciteta prometa, skratka vsa obnova naše razdejane domovine.

Rešitev tega vprašanja, ki je trenutno tako ogromnega pomena za delovno ljudstvo, pa je združena z velikimi težavami, ki niso samo posledica vojnega opustošenja, pomanjkanja življenjskih potrebščin, nezadostnih promelnih sredstev, poškodovane prometne mreže itd. Te težave, ki jih poizrtovno premaguje delovno ljudstvo, pomnožujejo in zaostrejuje s svojim razkrajnim profiljuskim delovanjem razni saboterji, špekulanti in eroborzi-janci, pa tudi mnoge naše organizacije in nekateri organi ljudske oblasti vprašanje niso posvetili dovolj pažnje. Tovariši Boris Kidrič je poudaril, da skušajo sovražniki delovnega ljudstva škodovati ljudstvu zlasti tam, kjer so ljudski naporii hkrati s težavami in žrtvami največji. Sovražniki delovnega ljudstva se zavedajo, da je delovna sila delavcev, ki vztrajno dvigajo proizvodnjo v tovarnah, rudarjen, ki junaško premagujejo težkote v opustošenih in oropanih rudnikih, železniških delavcev, ki žrtvojuje vse svoje sile pri obnovljanju železniškega parka, z eno besedo vsega delovnega ljudstva odvisna o prvi vrsti od zadostne prehrane, obleke in trdne obutve.

Trdna zveza med delavci, ki zalagajo deželo s potrebnimi proizvodi in kmeti, ki preskrbujejo delavce in delovno inteligenco s hrano, je branik, ob katerem se razbijajo vsi naklepi profi-ljudskih škodljivcev. Podli hinavci, ki razvijajo svoje zločinsko delo med kmeti, so si o tem popolnoma na jasnem, zato bi hoteli našo ljudsko državo načeti pri temelju, zasejati hočejo nezaupanje med kmeti, zasejati oddajo kmečkih pridelkov in tako onemogočiti preskrbo delavcev; znižati proizvodnjo in oteževati vso obnovo. V raznih birokratih po nekaterih državnih ustanovah in tudi v nekaterih članih ljudskih odborov so našli dragocene pomagale, ki so svojim birokratskim ali sebičnim postopanjem zavestno ali nehotno izpolnjuje njihove načrte. Zaradi nedoslednega in premalo ostrega postopanja odborov in pa zaradi nekaterih kmetov, ki nasledajo zahrbtnim nasprotnikom ljudske oblasti, ali nehotno premagati svoje nesebičnosti, dediščine prejšnjih razmer, se je zgodilo, da so v kraljevem okraju odkrili 1189 neprijavljenih prašičev in goved. Samo v območju krajevnega odbora Naklo je bilo neprijavljenih 102, v Marčičah pa 50 glav prašičev in goved. V območju krajevnega odbora Škofljica so organi NM odkrili 68 glav neprijavljenih prašičev in živine. V Mariboru je v mesecih avgustu, septembru in oktobru znašal dolek mleka 10.000 litrov, v novembru pa je padel na 5000, tako da so dojenčki, noseče žene, bolniki in starčki ostali brez mleka; umrljivost dojenčkov se je znatno povečala.

Med funkcionarji naših oblasti so nekateri, ki so zaradi neke dozdevne priljubljenosti popustljivi do ljudi, ki zaradi nerazumevanja in nepravilnega odnosa do vprašanja preskrbe ne zastopajo dovolj odločno proti prikribovanju raznih žvilo, neprijavljanju prašičev in živine, nezadostni oddaji mleka itd. Čigavo priljubljenost si hočejo pridobiti z nepravilno popustljivostjo? — Ali morda bolnikov, starčkov, nosečih žen, mater, otrok, ki pogrešajo najpotrebnejšo hrano, ali ljudstva po Bosni, Liki in Kordunu, ki je žrtvovalo vse in ostalo danes brez najnujnejšega za življenje? S tako popustljivostjo izvršuje njihove naklepe in si pridobivajo samo priljubljenost sovražnikov naše mlade ljudske države.

Maršal Tito je dejal v novoletni postavitvi, da je naša država država delavcev mesta in oasi. Kmetje in delavci se morajo zavedati, da samo s strnitvijo vseh svojih sil in s tesno povezanostjo, s katero so premagali daleko nadmožne sovražnike v osvobodilnem boju, lahko premostijo težave, ki se danes pojavljajo o naši preskrbi. S tem, da kmetje zagolotijo delavcem hrano, zagolotijo sebi obleko, obutev, orodje itd.

Pri okrajnih odborih so sestavljene odkupne komisije, ki bodo odkupovale dolžnostne kmečke pridelke. Ker smo pri dobavi mnogih žvilo, predpsem pa maščob nabezanj samo na domače vire, je od uspešnega odkupa teh komisij v veliki meri odvisna vsa obnova razdejane domovine in s tem o zvezi konsolidacija naše mlade ljudske države. To moramo imeti vedno pred očmi. Z malimi žrtvami, ki se še daleč ne morejo primerjati z žrtvami, ki so jih doprinesli kmetje na osvobodilnem ozemlju med osvobodilnim bojem, ko so dali za našo vojsko zadnjo kravo in zadnji semenski krompir, bomo izpolnili svoje obzebe do ljudske skupnosti, do naše ljudske oblasti.

Charles Robertson, član kongresa Združenih ameriških držav, pozdravlja maršala Tita

Beograd, 17. jan. (Tanjug.) Član kongresa Združenih ameriških držav Charles Robertson, ki se je nedavno mudil v naši državi in ob tej priložnosti obiskal maršala Tita, mu je sedaj poslal sledeče pismo:

»Spoštovani gospod maršal! Pišem vam, da bi se vam zahvalil za veliko pozornost, ki ste nam jo izkazali za časa našega bivanja v Vaši državi. Zelo me veseli, da sem Vas spoznal in da sem videl Vaše napore za obnovo dežele, ki jo imate čast voditi.

Bili ste izredno ljubeznivi z nami, ko smo Vas obiskali v Vaši pisarni. Imel sem mnogo prilik opisati ljudstvu Združenih ameriških držav naše srečanje in moje vtise, ki so bili najbolj ugodni.

Moja topla želja je, da še naprej vodite Vaše ljudstvo in da imate vpliv, ki vam pripada kot njegovemu voditelju.

Z najiskrenejšimi željami Vaš vdani Charles Robertson, član kongresa.

Avstrija je zatočišče vojnih zločincev

Dopisnik Tanjuga poroča, da je glasilo Komunistične partije za Štajersko in Koroško »Die Wahrheit«, priobčilo pod naslovom »Do kedaj bomo dajali zatočišče fašistom?« članek, v katerem je rečeno:

»Jugoslovansko ljudstvo je 11. novembra na veličasten način izrazilo svojo željo po svobodi. Preko 90% vseh volivcev je glasovalo za ljudsko oblast, za republiko in proti pretoklosti. Mimo vsega tega pa, jugoslovanski begunci v Avstriji še naprej izzivajo in razvijajo svojo delavnost pred očmi naših oblastev. Ako se to nadaljuje, bo to prineslo naši državi ogromno škode.

V Avstriji obstojata dve središči jugoslovanskih beguncev. Prvo središče predstavlja »Slovenski narodni odbor« s sedežem v Lienzu, ki ima separatistični program. Drugo središče, ki ima velikorbski značaj, vodi general Petrovič. Ti dve skupini obe zastopata kraljeve interese in ogroženo napadajo globoke reforme, ki so se pred kratkim izvršile v Jugoslaviji.

Izven teh odborov se nahajajo na svobodi tudi ustaši, ki pred očmi oblastev avstrijske republike kujejo veleizdajalske načrte proti prijateljski državi Jugoslaviji.

V Lienzu izhajata dva litografična časopisa »Novice« in »Slovenski tabornik«, medtem ko se v Salzburgu tiska »Jugoslovanska svobodna misel«. Vsi ti tisti zastrupljajo prijateljske odnose med Avstrijo in Jugoslavijo.

V gostih pri celovškem škofu se nahajata tudi škofa Rožman in Sarič iz

Bosne, ki stojita na seznamu jugoslovanskih vojnih zločincev. V Lienzu se nahaja v taborišču okrog 3000 jugoslovanskih vojakov, v Spittalu na Dravi okrog 2800, v Kellenbergu pri Beljaku se nahaja taborišče slovenskih belogardistov, medtem ko v Weidmansdorfu pri Celovcu, v Judenburgu in Wolfsbergu živi skupno 15 do 15 tisoč četnikov, ustašev, slovenskih domobrancev, vlasovcev in madžarskih fašistov. Poleg teh taborišč obstojajo še razna druga.

Kakšne načrte ima »Narodni odbor za osvoboditev Jugoslavije« v Salzburgu? Njegovi pripadniki so ob najhujši uri skupno s Hitlerjem nastopili proti svojemu lastnemu ljudstvu. Zdač proti ponovno za tem, da bi izzvali nemire v Jugoslaviji in da bi ovirali mirno izgradnjo svoje države. Ali moramo ali smemo še naprej trpeti te pojave?

Na zadnjih volitvah je jugoslovansko ljudstvo jasno izrazilo svojo odločenost, da /noče nitiesar slišati o propadlih eksistencah, veleizdajalcih in mednarodnih izzivih neredov. Ali je potrebno, da še dalje hranimo te sence pretoklosti, te odvratne sence krave pretoklosti? Kdor ne nosi na vesti kakoga težjega zločina, se lahko mirne duše vrne v svojo domovino. Zločince bi bilo pa treba čimprej pognati preko meje. To zahteva pravica.

Skrainj čas je, da se jugoslovanski vojni zločinci, ki spletarijo na naši domači grudi, izročijo ljudskim oblastem v Jugoslaviji. Na ta način bomo odstranili veliko veliko nevarnost, ki grozi Avstriji in utrdili prijateljske vezi z našim sosedom na jugovzhodu.

Eksplodija v smodnišnici v Pulju

Dne 14. t. m. je zletela v zrak smodnišnica »Bale Lungac« v Pulju — vojni plen jugoslovanske armade.

Po vesteh, ki smo jih do sedaj prejeli, je eksplodija ranila nekaj desetih civilnih oseb. Škoda v mestu je ogromna. Pravijo, da je škoda, ki je nastala vsled te eksplozije večja od škode, ki bi jo povzročilo težko bombardiranje. Eksplozija je bila tako silna, da je kamene, težko 50 do 100 kg, padalo v našo zono.

Ljudstvo Pulja govori o tem dogodku z ogorčenjem. Ljudje zatrjujejo, da bi ne prišlo do eksplozije, če bi okupacijske oblasti poklanjale potrebno skrb in storile varnostne ukrepe. Ljudje, ki so prišli iz Pulja trdijo, da vojaške oblasti o smodnišnici niso vodile računa. Govorijo tudi, da nameravajo anglo-ameriške oblasti pognati v zrak staro trdnjavo, zgrajeno še v času Avstrije, in v kateri se tudi nahaja strelivo. V tej trdnjavi so Nemci ob priliki svojega umika iz mesta pustili strelivo.

V mestu vlada veliko razburjenje po tej eksploziji, do katere je prišlo zaradi nepazljivosti zasebnih oblasti, s čimer je prebivalstvu prizadeta ogromna materialna škoda, a veliko število oseb je težko ranjenih.

Slovenski železničarji za makedonsko ljudstvo

Članstvo sindikalne zveze železniških in prevoznih delavcev in nameščenecv Jugoslavije v Sloveniji je sklenilo, da bo v okviru svojega tekmovanja, ki traja od 15. jan. do 25. febr. 1946, izvedlo tudi posebno nabiralno akcijo. S prostovoljnimi denarnimi prispevki od posameznikov in iz dohodkov kulturnih in šoličnih prirediteljv svojih podružnic bodo nakupili najmanjše šolske potrebščine in jih poslali našim bratom Makedoncem. Tako bodo naši železničarji pomagali s svojimi skromnimi sredstvi makedonskemu ljudstvu, ki se je z vso vnedmo lotilo odprave nepismenosti. V naši novi državi se makedonski narod kot enakopraven član bratskih jugoslovanskih narodov trudi, da bi čimprej dosegel vse tisto, česar mu prejšnji izkoriševalski režimi niso nudili. Oblast v predprilski Jugoslaviji se ni brigala za kulturni in gospodarski razvoj Makedonije, makedonskemu ljudstvu ni dala možnosti izobrazbe, da bi ga tem laže zatirala in izkoriščala. Makedonci se zavajajo, da je osnova napredka odprava nepismenosti. Krajem, ki jih je popolnoma opustošil okupator, bodo pomagali slovenski železničarji s svojo akcijo in podprli stremljenja makedonskega ljudstva do izobrazbe.

Da omogočimo branje nedeljske številke »Ljudske pravice« tudi tistim, ki sicer niso naročniki našega dnevnika, pa jih zanima naša nedeljska priloga

»VPRAŠANJA NAŠIH DNI«

zaradi poučne vsebine, nudi uprava možnost naročitve samo nedeljske številke »Ljudske pravice« s prilogo.

Ker pa je izdajanje nedeljske številke zvezano z velikimi stroški glede na visoko podražitev papirja in ostalega materiala, smo jo primorani izdati za nedeljske naročnike z

mesečno naročnino din 14.—, posamezni izvod pa stane din 4.—.

Pohištite z naročili, da boste lahko ob koncu leta vezali vse letošnje številke »Vprašanj naših dni« v knjigo, ki bo last vsake slovenske hiše.

Naročila sprejema upravni oddelek »Ljudske pravice«, Ljubljana, Mikločeva 5, ček. račun 16.690, in vse podružnice in ekspoziture »Ljudske pravice«. UPRAVA »LJUDSKE PRAVICE«.

Konferenca pri ministru socialne politike Zvezne vlade o osnutku novega zakona o socialnem zavarovanju

V sredo, 16. januarja se je pričela v ministrstvu za socialno politiko Zvezne vlade konferenca zainteresiranih predstavnikov ministrstev Zvezne vlade in federalnih ministrstev za socialno politiko ter raznih ustanov za socialno zavarovanje. Na dnevnem redu je bilo vprašanje osnutka novega zakona o socialnem zavarovanju.

Minister za socialno politiko v Zvezni vladi, dr. Anton Kržišnik, je otvoril konferenco in pojasnil glavne naloge konference, na kateri bo treba obširno prediskutirati predlog zakona o socialnem zavarovanju delavcev in nameščenecv. Minister je nato nakazal tri osnovna načela, ki se morajo upoštevati pri sestavi zakona, in sicer: novi zakon o socialnem zavarovanju mora vključiti vse osebe, ki so kot uslužbenci v javni ali privatni službi, zavarovanje se mora razširiti tudi na poljedelce in na železniške prevozne delavce in končno mora biti zavarovanje podprto tudi s strani enotnih delavskih sindikatov. V novem zakonu je treba predvideti socialno pomoč v slučaju nezaposlenosti ali smrti.

Nato je govoril načelnik oddelka za ureditev delovnih razmer in socialnih zavarovanj, dr. Kioviski, ki je med drugim dejal: »Predloženi načrt predstavlja koordinacijo dosedanjih uredb z nekaterimi spremembami, ki so večji del organizacijskega značaja. Novi zakon mora voditi strogo račune o vseh spremembah, ki se izvršijo v naši državi, predvsem na gospodarskem polju. Naše novo socialno zavarovanje mora brez odlašanja izvesti demokratizacijo ustanov, od najhujših do najnižjih. Stari duh, ki je živel v ustanovah socialnega zavarovanja reakcionarne Jugoslavije, mora povsem izginiti.

Poznana nam je visoka razvojna stopnja socialnega zavarovanja v Sovjetski zvezi, kjer je delavski razred ustvaril najboljše zavarovanje, kar jih danes obstoja na svetu. Toda treba je vedeti, da še nismo socialistična država, po drugi strani pa, da nimamo s staro Jugoslavijo ničesar več skupnega. Vse te spremembe se morajo občutiti tudi v socialnem zavarovanju. Tako je v Sovjetski zvezi socialno zavarovanje, z ozirom na socialistično obliko države, že daleč pred nami in ga ne moremo danes enostavno posnemati. Socialno zavarovanje v Sovjetski zvezi nam pa lahko koristno služi kot kazipot pri izdajanju našega novega zakona. Pri tem moramo računati na resnične pogoje in možnosti našega gospodarskega in družbenega razvoja.

Prva zahteva, ki se postavlja v osnutku novega zakona, je demokratizacija vseh organizacij socialnega zavarovanja. Socialno zavarovanje morajo voditi le v sindikatih organizirani delavci in nameščenci, ki bodo izvoljeni.

Z ozirom na veliko finančno breme, ki ga predstavlja doprinos za socialno zavarovanje, je treba rešiti vprašanje, kako se bo ta doprinos investiral v produktivne stroške. V zvezi z investicijskim in finančnim načrtom je treba socialno zavarovanje vključiti v splošni državni gospodarski načrt.

Po referatu tovariša dr. Kiovskega se je razvila živahna diskusija. Navzoči so predlagali, da je treba najprej izvršiti unifikacijo obstoječih predpisov o socialnem zavarovanju in potem pristopiti k izdelavi novega zakona o socialnem zavarovanju delavcev in nameščenecv. Konferenca se nadaljuje svoje delo.

Zagrebcani demonstrirajo proti nadškofu

Dne 15. januarja popoldne je prišlo v Zagrebu do spontanih in množičnih demonstracij. Po mestnih ulicah so se pomikale velike množice delavcev, nameščenecv in mladih in nosile parole proti tihotapcem, gospodarskim spekulantom, saboterjem, črni borzi itd. Naše ljudstvo je z bučnimi vzkliki dalo duška svojemu nezadovoljstvu in odvratnosti do tihotapcev, črnoborzijskece, škodljivcev, spekulantov in ostalih parazitov. Ljudske množice so zahtevale neusmiljeno preganjanje in najstrožjo kazen za te ljudske sovražnike. Vzklikalo se je posebej svetu Rvhovnega sodišča in iz tega je jasno razvidno, da je ljudstvo svobodoljubnega mesta Zagreba pravilno razumelo in z vsem ercem pozdravilo odločitev ljudskih oblasti o ustanovitvi posebnega sveta, v katerem široko delovne množice vidijo jamstvo, da se bo tihotap-

stvo in špekulacija najstrožje kaznovalo in da bo škodljivcem delo onemogočeno.

Istočasno so ljudske množice demonstrirale proti nadškofu Stepineu in zahtevale pravično kazen za tega cerkvenega dostojanstvenika, ki se je že zdavnaj pokazal kot sovražnik ljudstva in naše ljudske države. O njegovem protiljudskem delovanju je tisk prinesel že nešteto dokazov. Ljudstvo je pri demonstracijah zahtevalo, da nadškof Stepinac odgovarja pred ljudskim sodiščem.

Po zagrebških ulicah so bili zjutraj raztreseni letaki in gesla, v katerih se zahteva, da nadškof Stepinac in ostali protiljudski duhovniki pridejo pred pravično ljudsko sodišče.

Te demonstracije so še en neizpodbiten dokaz, kako široke ljudske množice Zagreba budno spremljajo delo vseh protiljudskih elementov in škodljivcev.

Polkovnik Štefan Mitrovič: Načelne pripombe o vprašanju Trsta

(Konec.)

3. O enotnosti delavskega razreda in o »napaki« tržaških delavcev.

»Razumemo to zadržanje tržaških delavcev, toda ga ne odobravamo... Bolj kakor kadar koli smo prepričani, da je treba rešitev vprašanja Trsta in Italijanov v tej pokrajini ter zaščito njihove bodočnosti iskati na poti, ki se razlikuje od dosedanje, na poti, ki bi združevala v skupnem enotnem bloku vse demokratične Tržacane, tako Italijane kakor Slovence.« (Iz že citirane izjave Galla, objavljene v »Unitas«.)

Dalje: »Naše mnenje je, da so tržaški delavci na krivi poti, toda mi bomo lahko igrali vlogo posrednika, ako preneha kampanja proti Jugoslaviji.« (Iz govora Palmira Togliattija 3. novembra v Turinu.)

Končno: »Razumemo to reakcijo, to duševno stanje italijanskih delavcev v Trstu. To je posledica agitacije naših nacionalistov in reakcionarjev. Razumemo to stališče, toda ga ne odobravamo, kar pravimo odkrito. Mi smo za pravico vseh, da se sami odločijo. Toda tržaški Italijani, kakor tudi Italijani iz vseh krajev Italije, se ne smejo zanimati le za svoje posebne koristi in napredek, temveč za koristi in napredek demokracije v vsej Italiji in v vsej Evropi... Tržaški delavci, ki »predvidevajo možnost povratka fašizma in reakcije, zahtevajo, da se Trst vključi v jugoslovansko federacijo, ker se zanašajo, da bo tam politični in gospodarski režim bolj demokratičen in naprednejši kakor v Italiji.« (Iz govora Luigija Londa, 22. oktobra 1945.)

Ko te izjave očistimo nepotrebne besedne navlake, je njihov smisel ta-le: a) smo za enotnost tržaških delavcev, za enotnost Italijanov in Slovencev, za njihov enotni blok;

b) tržaški delavci so na krivi poti. Ne odobravamo njihovega stališča o vključitvi Trsta v jugoslovansko federacijo;

c) vsakdo ima pravico do samoodločbe. Tržaški Italijani morajo upoštevati interese demokracije v vsej Italiji in v Evropi, ne svoje posebne interese;

d) politični in ekonomski režim Jugoslavije je bolj demokratičen in naprednejši kakor v Italiji;

e) stališče tržaških delavcev, da bi se Trst vključil v jugoslovansko federacijo, je posledica agitacije italijanskih nacionalistov in reakcionarjev. Sleherno teh stališč je v protislovju z drugimi stališči: ako je kdo za enotnost tržaških delavcev, za enotnost tržaških demokratov, za enotni blok tržaških Slovencev in Italijanov in ta enotnost, ta blok obstojita na osnovi, da se Trst priključi Jugoslaviji, tedaj logično ta človek priznava tudi to osnovo te enotnosti; ako se pa izjavlja proti tej osnovi, — t. j. obtožuje tržaške delavce, da so »na krivi poti«, ker se izjavljajo, naj Trst pripade Jugoslaviji, je logično proti ustvarjeni enotnosti, proti obstoječemu enotnemu bloku tržaških delavcev, tržaških demokratov, tržaških Slovencev in Italijanov. Ali — ali. Ako ste, italijanski tovariši, za ustvarjeno enotnost tržaških delavcev, za obstoječi enotni blok tržaških demokratov, morate pri-

znati tudi osnovo te enotnosti: priključitev Trsta Jugoslaviji; če pa ste proti priključitvi Trsta k Jugoslaviji, kar v resnici ste, ste tudi proti ustvarjeni enotnosti, proti obstoječemu bloku tržaških delavcev, proti vsaki resnični, delavski in splošno-demokratični enotnosti. Ali — ali.

Ce ima vsakdo pravico do samoodločbe in če so se večina Italijanov in nedvomno vsi Slovenci odločili, da Trst pripade Jugoslaviji, je treba to odločitev priznati in je vprašanje Trsta, če izločimo »vmešavanja«, v načelu rešeno in ni potrebna vloga nobenega »posrednika«. Ako, italijanski tovariši, mislite, da lahko igrate vlogo posrednika, kljub temu, da se je italijanska večina že odločila, tedaj, dovolite, ne priznavate »pravice vsakomur, da se odloči«, kakor hoče. Ali — ali. Itd., itd.

Kolikor stališč, toliko protislovij. Toda tu ne gre le za protislovja, temveč za praktični politični učinek teh stališč.

Ne vprašanje, »da ima vsakdo pravico, da se odloči«, in ne vprašanje enotnosti delavskega gibanja nista zadeva neke abstraktne, formalne demokracije izven časa in prostora. V bistvu so »pravice, da se vsakdo odloči« kakor tudi enotnost, o kateri smo govorili, interesi delavskega razreda, interesi resnične demokracije. Ti interesi so izhodišče in kriterij sleherne aktivnosti delavskega razreda. Zgodovina delavskega gibanja in borbe ljudskih množic sploh je pokazala, da je enotnost delavskega razreda in delovnih množic močnejša ustvariti in da se ustvarja samo na določeni načelni, politični osnovi. Nenačelne enotnosti v delavskem razredu ni, razen tiste, ki jo kujejo njegovi sovražniki v njegovih vrstah. Nedvomno to dobro vedo tudi naši italijanski tovariši, saj je delavski razred v borbi za svojo enotnost žrtvoval velike žrtve. Ko se naši italijanski tovariši postavljajo proti sedanji osnovi enotnosti tržaških delavcev, bi si verjetno želeli neko drugo »enotnost« — »enotnost« na osnovi, da se Trst ne vključi v Jugoslavijo, temveč da pripade

Italiji, in na osnovi »drugih zdej spornih področij, ki nam bodo ostala« (t. j. Italiji — S. M.). Takšna »enotnost« bi ne bila delavska enotnost, demokratska enotnost, temveč enotnost v službi imperialistične italijanske politike.

Videli smo, da se naši italijanski tovariši ponujajo za »vlogo posredovalca«. Komu ponujajo »posredništvo«? Zastopnikom italijanskih meščanskih strank in njihovi okolici. Med kom naj »posredujejo«? Med tržaškimi revolucionarnimi delavci, tržaškimi demokrati — in med zastopniki italijanskih meščanskih strank in njihove okolice; v bistvu: med Jugoslavijo, kjer je oblast v rokah ljudstva, med Jugoslavijo, ki se dosledno bori za mir — in med italijanskimi imperialisti. Zakaj ponujajo »posredništvo«? Da zavrnejo tržaške delavce s »krive poti«, s poti njihovih interesov in želja, da bi živeli v Federativni ljudski republiki Jugoslaviji. Kaj sili naše italijanske tovariše na »posredništvo«? Predvsem njihovo politično stališče o vprašanju Trsta, ki se krije s stališčem tistih, ki jim ponujajo »posredništvo«, kajti če bi ne bilo tega političnega soglasja, bi »posredništvo« ne bilo mogoče. Nadalje jih k temu sili strah, da se bodo množice odvrnile od njih, strah, ki dejansko ni nič drugega kakor slabost pred italijansko reakcijo, pomankanje trdne, stalne, načelne in dosledno demokratične pozicije, na kateri bi se lahko uprli reakciji. Ta strah pri naših italijanskih tovariših dokazuje med drugim tudi to, da neprestano govorijo, češ, glavni smisel italijanske reakcionarne kampanje zaradi Trsta je odvritev množic od njihove partije. Ta kampanja ima očito tudi ta namen, toda ne le tega. Njen glavni namen je — borba proti ljudski republiki Jugoslaviji.

Vsa vprašanja, ki smo o njih govorili v tem članku in zlasti vprašanje »vloge posrednika«, odkrivajo, da malomeščanski elementi, ki so prežeti s šovinizmom, močno pritiskajo na sedanje vodstvo italijanskega delavskega gibanja. V tem pritisku, v popuščanju malomeščanskim

Kampanja za agrarno reformo

Le vkup, le vkup uboga gmajna...

S sestanka dne 8. januarja t. m. so poslali agrarni interesi iz Paradiža v Halozah Narodni vladi Slovenije in svojemu poslancu tov. Jurančiču svoje predloge k vprašanju izvedbe agrarne reforme v Halozah.

Agrarni interesi so zahtevali, da se takoj razlaste vsa posestva, ki ležijo na desnem bregu Drave v Halozah in katerih lastniki niso Halozani, temveč stanujejo okraj Drave. Prav tako naj se takoj zaplenijo vsa posestva tistih, ki so med vojno ovajali okupatorju pripadnike Osvobodilne fronte in z okupatorjem sodelovali. Predlagal je tudi, da bi se prav tako zaplenila posestva zapravljenih gospodarjev in tistih, ki so posestva zanemarili.

Te svoje zahteve in predloge so agrarni interesi iz Paradiža pojasnili in upravičili s tem, da Halozani že vrsto let obdelujejo zemljo tistih, ki ne žive v Halozah, ki pa so dobili to zemljo na javnih dražbah v Ptuj, kjer so v Halozanem prodajali njihovo zemljo razni odedrubi, posestniki, odvetniki, sodniki in trgovci, ki so poglali Halozane na boben. Ti lastniki zemlje sploh ne obdelujejo ali pa imajo poleg zemlje v Halozah tudi velike kmetije na Puškem in Dravskem polju, na katerih so lahko tudi prej, brez te zemlje v Halozah, v svojem kraju dobro živeli. V Halozah pa je mnogo kočarjev, ki imajo še manj kot 1 ha zemlje in mnogo siromašnih vinskih družin. Vsem tem se morajo popraviti te krivice za agrarno reformo; naj se jim vrne zemlja, ki jim je bila nasilno vzeta. Vinogradi, travniki in obdelovalna zemlja naj pridejo v last agrarnih interesentov, vsi gozdovi z do značilni vred, pa naj pridejo pod državno nadzorstvo v korist domačemu prebivalstvu in za načrtno pozgodovanje po okupatorju uničenih gozdov.

Te predloge je podpisalo 47 agrarnih interesentov iz Paradiža. Ob koncu so postavili zahtevo, da je treba zaradi posebnih razmer v Halozah tudi izvesti agrarne reforme prilagoditi razmeram teh krajev, tako da bo agrarna reforma dosledno dala zemljo res tistemu, ki jo obdeluje.

Saboter agrarne reforme pred sodiščem

Agrarni interesi iz Loške gore so prijaviли okrajnemu sodišču v Slovenskih Konjicah trgovca s špecerijo in lesom in gostilničarja Ludvika Vidmarja iz Boharine kot saboterja agrarne reforme.

Ludvik Vidmar je hote, da bi škodoval agrarnim interesentom, podri hišo, dvorcnico in posekal že več kot 68 m² lesa. V svojem sovrastvu do ljudstva je hotel uničiti vse, kar bi moralo priti v zemljiški sklad. Agrarni interesi so njegovo uničevalno in sabotažno delo javili okrajnemu sodišču, ki je odločilo, da se ga takoj zapre. Agrarni interesi zahtevajo, da izreče sodišče nad njim strogo kazen kot uničevalcem ljudskega imetja in saboterjem agrarne reforme.

Podjetje »Granit« v Jablanici zopet obratuje

Podjetje »Granit« v Jablanici, ki je za časa okupacije ustavilo delo v svojih kamnolomih, je s pomočjo ljudskih oblasti zopet pričelo delovati. V kamnolomu se bodo izdelovali granitni bloki, plošče, kamene za zgradbe, stebre, kamnite ograje, kocke za tlakanje cest in drugo. Delno in popolnoma predelan granit se bo izvažal v druge federalne ednice in v inozemstvo.

elementom, tičijo glavne korenine vseh teoretičnih in političnih zmot ter napadnih pojmovanj sedanjega italijanskega delavskega gibanja.

Politika naših italijanskih tovarišev glede vprašanja Trsta in »drugih zdej spornih področij« je dejansko postala »posrednik« razbijanja enotnosti tržaških delavcev in vseh demokratičnih sil na tržaški fronti proti reakciji, za razbijanje enotnosti italijanskega in jugoslovanskega demokratičnega gibanja.

Zagovorniki italijanskega imperializma so lahko dali stotin izjav, stari in novi fašistični agitatorji so se lahko sklicevali na »sveto pravico rimskega imperija« in obtoževali tržaške delavce »izdaje« do mile volje, toda nikdar se jim ne bi posrežilo zlomiti enotnosti tržaških delavcev in tržaških demokratov. Toda klic na »obrambo« »italijanskega značaja« Trsta, nasprotovanje stališču tržaških delavcev in obtoževanje, da so »na krivi poti« nujno vodijo k cepitvi, k razbijanju enotnosti demokratičnega Trsta in njegovega jedra — enotnosti tržaških delavcev. Ta cepitev pa služi samo tistim v Italiji in izven nje, ki so se pri vprašanju Trsta znašli na fronti proti ljudski republiki Jugoslaviji, na fronti proti demokraciji in izgradnji miru v tem delu Evrope.

Ko končno presojava vprašanje dveh metod, dveh taktik, dveh načinov »obrambe« »italijanskega značaja« Trsta in »drugih, zdej spornih področij« — način in taktiko fašističnih, polfašističnih in reakcionarnih elementov ter način in taktiko omenjenih voditeljev italijanskega delavskega gibanja — ne po njunem zunanjem lesku, ne po frazah, temveč po njunem praktičnem smislu, pomenu in po praktičnih posledicah — tedaj fašistični in reakcionarni elementi igrajo vlogo odkritih zastopnikov italijanskega imperialističnega stališča proti republiki Jugoslaviji, naši italijanski tovariši b, žal, igravo vlogo njihovih omahljivih pomagačev — vlogo njihovih »posrednikov«. (Trideset dana, januarski zvezek 1946.)

Stara računica je odpovedala

Eden izmed naših dobrih aktivistov obnove nam je prinesel z domžalske Tehnične baze celo vrsto razpredelnic. Ti listi, vsi popisani s številkami, so na vidž zelo suhoparni. Če pa se poglobiš vanje, povedo marsikaj koristnega o tem, kako se postopoma izločajo zastarela gledanja ob uspehih naše obnovitvene prakse.

Vprašanje delovne sile, materiala, transportnih in finančnih sredstev se je ob osvoboditvi moralo slehernemu gradbenemu strokovnjaku starega kova zedeni popolnoma neresljivo. Tako je eden izmed članov domžalske Tehnične baze, ki je do nedavnega deloval na področju obnovitvene zadruge Zlato polje, izračunal, da bi morala dobiti samo ta zadruga 150 delavcev, 14 milijonov dinarjev, 4 kamijone in celo gorov gradiva, če naj se obnovi 15 domačij gradiva, da bi na ta način rabili pri današnjem številčnem stanju našega stavbnega delavstva za obnovo vse Slovenije čez 50 let.

Dejansko je za področje te zadruge okrog 300 porušenih in poškodovanih zgradb. Večina teh vasi je bila v avgustu 1942 skoraj popolnoma požgana. Iz šestih vasi je bilo izseljenih 52 družin, katerim je v izgnanstvu pomrlo 57 članov. Po osvoboditvi so se te družine vrnile večinoma na prazno. Ni bilo hrane, ne vprežne živine, ne orodja in semena. Skoraj polovico družin tvorijo vojne vdove, ostali so povračini starci. Tudi na področjih ostalih obnovitvenih zadrug tedaj položaj ni bil dosti boljši. In vendar je do danes samo v Zlatem polju dobilo streho 50 družin ter je bilo zasilo obnovljenih tudi 12 hlevov, čeprav ta zadruga ni dobila nobenega kamijona in ni imela 150 delavcev, ki naj bi jih dala država. Kako je to mogoče?

Skupni napori

Oglejmo si obnovo na področju vseh sedmih obnovitvenih zadrug, za katere skrbi domžalska Tehnična baza, ki je začela z delom 5. septembra preteklega leta. Od obnovitvenega posojila, ki so ga dobile zadruga, je bilo do konca leta porabljenih 1.830.000 din. To bi pri enakem opustošenju res ne pomenilo veliko, če bi ljudska zavednost in pobuda ne podvojila te vsote.

Predvsem je tu važna prva pomoč cele vrste sindikalnih, ženskih in mladinskih organizacij, krajevnih ljudskih odborov ter poedinih tvrdk. Najprej so se organizirale nabiralne akcije. Delavci in nameščenci tovarne Titan v Kamniku so dali 55.102 din, rudnik v Zanjorju 40.000 din, nameščinstvo ministrstev pri NVS 28.024 din, AFŽ iz Ljubljane, Ježice, Sinkovega turna in Skarvne 17.252 din. Od 15.000 do 5000 din so prispevali: Tekstilna tovarna Jarše pri Domžalah, Kemična tovarna v Hrastniku, tovarna Kocjančič na Viru, pri Domžalah, steklarna v Hrastniku, Stokovna zveza mlinarjev iz Domžal in tovarna Knaflič v Kamniku. Tako bi lahko naštevati še naprej, saj so poleg delavcev in nameščencev v navedenih tovarnah prispevale manjše zneske še številne druge organizacije in posamezne tvrdke in znašajo denarni prispevki 207.421 din. Te številke pomenijo odtrgavanje naših delavcev in ljudske inteligence od lastnih ust in so dokaz več za novo bratstvo med delav-

skim razredom, kmeti in poštenimi izobraženci.

Tudi k vprašanju gradiva se je pristopilo na podoben način. Poleg 270 tisoč zidakov in strešnikov, 69 ton cementa, 52 ton apna in manjših količin drugega gradiva, kar so iz posojila odkupile Obnovitvene zadruga, so dobile brezplačno: Od NVS preko gozdarskega in gradbenega ministrstva 2500 kub. metrov stoječega lesa, 10.000 komadov strešne opeke, po eno tono žičnikov in železne žice itd. Poleg tega so dali razni Krajevni ljudski odbori 166 kub. m gradbenega lesa, posamezne tvrdke pa so prispevale manjše količine gradbenega materiala. Skupna vrednost podarjenega gradiva znaša 1.195.000 din.

Denar in material pa še ni vse, kar je potrebno za obnovo.

Na udarniški način

Koliko prevozov je bilo treba organizirati, da je prišel ves ta material na stavbišča! K vprašanju transporta je tako prizadeto kakor neprizadeto prebivalstvo pristopilo na udarniški način. Kmečki vozniki so vozili vso jesen brezplačno dragoceno gradivo tudi do najbolj oddaljenih gorskih vasi. Na ta način so domačini s svojo vprežno živino opravili 6160 delovnih ur. Od tega je veliko večino dela, 5586 povnih ur, brezplačno izvršilo prav neprizadeto prebivalstvo iz območja posameznih obnovitvenih zadrug, kajti pogorelci in izseljenci nimajo ne vozov in ne živine. Vrednost teh brezplačnih prevozov znaša 154.000 din.

Koliko delovnih moči so morali nato dobiti naši aktivisti obnove, da se ves ta material spremeni v obnovljene hiše, hleve in skednje!

Spet so se po vsem okolišu organizirale udarniške ekipe. Okraj Kamnik je dal 15.015 delovnih ur, nameščinstvo ministrstev pri NVS 7309 delovnih ur, gojenci komande Aerodroma v Ljubljani so popravljali orodje, vozove in stroje za porušene kraje, skratka izvršenih je bilo 28.614 delovnih ur in znaša vrednost tega udarniškega dela 150.536 dinarjev.

»Strokovnjak starega kova« bi morda dejal, da je vse te nabiralne akcije, brezplačno gradivo in udarniško delo, kar predstavlja skupno vrednost čez 1 milijon 750.000 din, pripisati več ali manj ugodnim okoliščinam, kakor je eden izmed njih pripisal golemu naključju tudi dejstvo, da so te zadruga

v tako naglem času dobile večje število vojaških barak, kar je omogočilo izgradnjo novih lesenih provizorijev.

Je res vse golo naključje?

Vsakdo, ki je šel skozi osvobodilno borbo ve, da vse to ni naključje, kakor tudi ni bilo le nesrečno naključje, da se isti človek, ki je računsko dokazal temne perspektive naše obnove, ni mogel upreti starim skušnjavam, in si je pustil poleg svoje redne plače kot član Tehnične baze, za svoje delo plačati še posebej od zlatopoljske obnovitvene zadruge, kar je pri denarnem stanju naših zadrug prava poneverba na račun obnove. Ni naključje, da prihajajo take stvari zdaj tako hitro na dan, in tudi ne, če se bo dotični gradbeni tehnik v bodoče popravil.

Ravno tako ni le golo naključje, če je danes vse prebivalstvo tako opustošena domžalskega predela zasilo pod streho, če je domžalska Tehnična baza s pomočjo zadrug že v prvem letu svobode lahko zasilo obnovila 128 stanovanjskih hiš, 172 gospodarskih poslopij, če je lahko zgradila 85 lesenih stanovanjskih provizorijev in je na ta način dobilo stanovanje 235 družin in streho 498 glav živine. Ne more biti naključje, da so brez kakšne znatnejše pomoči od zgoraj ali od zunaj lahko že v prvem letu svobode izboljšali in prestavili znatne odseke cest, da so spravili v obrat več žag, da se pripravljata dve apnenici, da je brezplačen les marsikje že ves posekan, da se gradi peskovod iz Male Lašne v Zlato polje in da so pristopili h gradnji električnega daljnovoda, ki bo prinesel tudi v te kraje električno luč in energijo... in vse to kljub pomanjkanju delovnih moči, materiala, prevoznih in denarnih sredstev!

Ne, tu ni po sredi nobeno čudovito naključje, nobeno golo naključje. Tu je po sredi železna zakonitost. Ključ za rešitev te uganke je dalo naše ljudstvo, ko je zgrabilo oblast v lastne roke in se pri tem zavedlo novih moči, ki podirajo tako stare gradbene norme kakor stare moralne principe in postavljajo tudi v obnovi našega podeželja nove zakone. Medsebojna pomoč kmeta, delavca in poštenega izobraženca, udarniški odnos do dela in pobuda širokih množic so prinesli s seboj nešteto novih možnosti. Zato je naše ljudstvo lahko postavilo na glavo staro računico in iznašlo novo, udarniško.

Mira Kraigher.

Staro in mlado, vse hiti z delom, da bo čimprej zgrajena nova cesta med Lukovico in Zlatopoljem.

Z udarniškim delom pomaga tudi mladina graditi novo cesto Lukovica—Zlatopolje.

Plenum Zveze rudarjev Jugoslavije

Dolžnost rudarjev je, da v letu 1946 prekoračijo uspehe preteklega leta

Centralna uprava Zveze delavcev in nameščencev rudarske industrije je imela v Beogradu 13. in 14. januarja plenarno sejo. Zasedanju plenuma so prisostvovali predsednik centralne uprave Vajo Nečak, sekretar Albin Vipotnik in člani plenuma iz posameznih ljudskih republik.

Predsednik centralne uprave Vajo Nečak je imel referat, v katerem se je dotaknil težav in delovnih uspehov delavcev rudarske industrije v preteklem letu. Poudaril je, da so bili v letu 1945 doseženi prvi uspehi, s katerimi pa se ne smemo zadovoljiti. Dolžnost vseh rudarjev je, da v letu 1946 prekoračijo uspehe, ki so jih dosegli v preteklem letu. Kolikor bo povečana proizvodnja premoga, toliko bomo dvignili tudi našo industrijo in vzpredno s tem olajšali tudi ekonomski položaj delavcev. Vse člane plenuma je pozval, da v sindikalnih organizacijah razvijajo udarniški in tekmovalni duh po vzgledu rudarjev v Starem Kostolcu.

V diskusiji so bile iznešene težave, s katerimi se borijo rudarji v svojih naporih, da bi povečali produkcijo. Te težave so v glavnem: pomanjkanje prevoznih sredstev, kvalificiranih delavcev, materiala in orodja. Zlasti primanjkuje materiala in orodja v rudnikih Srbije in Bosne. Kljub vsem tem objektivnim težavam pa večina delavcev in rudarjev v velikem delovnem poletu izvršuje naloge. Ugotovljeno je, da v rudniku Slavica ležijo velike količine izkopenega premoga, katerega pa zaradi pomanjkanja prevoznih sredstev ne morejo odpeljati. Premogu preti nevarnost, da zgori. Potrebno je čim prej organizirati odvoz tega premoga.

Predstavnik hrvatskih rudarjev Ivo Amulić je dejal, da v nekaterih rudnikih Hrvatske kršijo rudarji delovno disciplino s tem, da izostajajo od posla. Ti slučajni so pogosti zlasti v manjših rudnikih v severni Hrvatski, kjer so rudarji obnem tudi kmetje.

Član Glavnega odbora Enotnih sindikatov Sava Macan je govoril o krepitvi aktivnosti sindikalnih organizacij in dvigu udarniškega in tekmovalnega duha. Izvrševanje nalog, je poudaril Sava Medan, ne sme biti prepuščeno samo upravam rudnikov.

Upravam podjetij, ki so danes večinoma v državnih rokah, je treba nuditi vso pomoč, toda ne samo pri dvigu proizvodnje, marveč tudi pri oskrbovanju delavcev. Kjer primanjkuje prevoznih sredstev, je treba intervenirati preko Zveze in preko glavnega odbora Enotnih sindikatov.

Sindikalne organizacije morajo vložiti vse svoje sile, da se delo obrzi na čim večji višini. Z medsebojnim dopisovanjem med podružnicami je treba izme-

njaviti izkustva in nove metode dela. Sava Medan se je dotaknil tudi vprašanja denarnih kazni, ki so jih nekatere sindikalne podružnice uvedle na svojo roko. Denarne kazni ne smejo biti uvedene, ker ti povzročajo izhajajo iz časov fašističnih režimov. Na delavce je treba vplivati s prepričanjem in vzgojo. Denarna kazen je v bistvu reakcionarna in škodljiva.

Iz referata sekretarja Albina Vipotnika je razvidno, da je po ljudskih republikah naslednji organizacijski položaj: v Srbiji je zaposlenih 21.796 rudniških delavcev, od teh je organiziranih 18.500; v Hrvatski je zaposlenih 9.970, organiziranih pa 8.800; v Sloveniji je 18.500; v Hrvatski je zaposlenih 9.970, v Bosni in Hercegovini je zaposlenih 10.560, organiziranih 8.395; v Makedoniji zaposlenih 2.000, organiziranih 1.472; v Crni gori pa je zaposlenih 55 rudniških delavcev, ki so vsi organizirani. Tako je zaposleno v naši državi 54.527 rudniških delavcev, od katerih je organiziranih 47.192 ali 86,5%.

Ob referatu o socialnem zavarovanju so navzoči člani plenuma poudarili, da imajo rudniški upokojenci posebno težak položaj.

Plenum je sklenil, da bo od 7. do 9. aprila 1946 kongres Zveze rudniških delavcev v Beogradu.

Centralna uprava je obvestila plenum, da je Zveza poljskih rudarjev izrazila željo, da bi dva naša rudnika (eden kovinski in drugi premogovni) vzpostavila zvezo z odgovarjajočimi rudniki v Poljski zaradi izmenjave izkustev in strokovnih posvetovanj. Plenum je sklenil, da bosta to zvezo vzpostavila rudnika Trepča in Trbovlje.

Soglasno je bil sprejet načrt o predkongresnem in prvomajskem tekmovalju rudarjev Jugoslavije.

S svojega prvega plenuma je Zveza rudarjev in nameščencev rudarske industrije Jugoslavije poslala maršalu Titu pozdravno brzojavko, v kateri rudarji med drugim pravijo:

»Ko Ti pošiljamo svoj pozdrav, Ti obljubljam, da bomo izpolnili naloge, ki si jih postavil pred vse rudniške delavce v svojem odgovoru na novoletni pozdrav rudarjem Starega Kostolca, t. j. da dvignemo proizvodnjo premoga v vseh rudnikih in pomagamo našim ljudskim oblastem v borbi proti črnoboržancem in špekulantom, ki bi hoteli z dvigom cen življenjskih potrebščin otežiti ekonomski položaj delavskega razreda in vsega delovnega ljudstva.

Pod Tvojim modrim vodstvom smo premagali vse sovražnike naših narodov v vojni, sedaj pa bomo premagali vse ljudske sovražnike — saboterje, špekulante in črnoboržance — v gospodarski obnovi naše drage domovine.

O življenju in delu V. I. Lenina

(Nadaljevanje.)

Marca 1902. leta je izšlo genialno Leninovo delo »Kaj delati?«, v katerem je Lenin obdelal ideološke osnove marksistične partije.

Ze v tem obdobju je nastajala trdna zveza med Leninom in zakavkaško iskrovsko organizacijo, ki jo je ustanovil tovariš Stalin. Odkar je začela izhajati Leninova »Iskra«, je stal tovariš Stalin popolnoma na njenih pozicijah; v Leninu je videl vodjo in ustanovitelja Partije. Tovariš Stalin je neumorno delal, da bi uresničil naloge, ki jih je dajala »Iskra« ruskim marksistom.

»Seznanjenje z Leninovo revolucionarno delavnostjo od konca 90ih let naprej je posebno po letu 1901, po izdaji »Iskre« — pravi tovariš Stalin — me je pripravilo, da imam v Leninu nenačelnega človeka. Takrat Lenin ni bil v mojih očeh samo navaden voditelj Partije, bil je njen dejanski ustanovitelj, kajti edino on je razumel notranje bistvo in nujne potrebe naše Partije. Kadar sem ga primerjal z ostalimi voditelji naše Partije, se mi je vedno zdelo, da so Leninovi sobojevniki — Plehanov, Martov, Akselrod in drugi — za celo glavo manjši od njega, da Lenin v primeri z njimi ni samo eden izmed voditeljev, ampak voditelj višjega tipa, planinski orel, ki ne pozna strahu v boju, ki emelo vodi Partijo naprej po neizhopenih poteh ruskega revolucionarnega gibanja.« (J. Stalin: »O Leninu«, str. 20, 1943.)

Lenin se je moral v sami redakciji »Iskre« boriti z oportunističnimi odkloni in taktičnih vprašanjih in v vprašanjih izdelave partijskega programa. Lenin je zadal na II. kongresu oportunistom uničujoč udarec, zagovarjal revolucionaren program »Iskre« in dosegel, da ga je kongres potrdil. Samo po zaslugi odločnosti in neomajne načelnosti Lenina, ki je razkrinkal in uničil oportuniste in združil revolucionarne elemente, so končno zmagali trdni iskrovci, Leninovi pristaši. Ta zmaga se je kazala v tem, da je šla pri volitvah partijskih centrov večina kongresa za Leninom. Leninove pristaše, ki so dobili večino glasov pri volitvah, so začeli imenovati boljševike, Leninove nasprotnike, ki so ostali v manjšini, pa menjševike.

Po II. kongresu se je borba v Partiji še bolj zaostрила. Lenin je izstopil iz uredništva »Iskre«, ker so bili vanj spre-

jeti v nasprotju s sklepi kongresa bivši uredniki — menjševiki in se je »Iskra« spremenila v organ menjševikov. Več kot leto dni je bil Lenin brez časopisa, tega mogočnega orožja za zvezo, občevarje, vpliv na Partijo in na množice. Poglavito sredstvo za občevarje s partijskimi organizacijami, za zvezo z njimi in za vodstvo teh je postala za Lenina osebna korespondenca. V pisnih je kazal Lenin boljševikom svojo nezlomljivo energijo v borbi, svoje sovraštvo do dezorganizatorjev Partije in svojo trdno vero v zmago. Odgovori krajevnih delavcev so Leninu mnogo nudili: seznanjali so ga s položajem v posameznih krajih, z razpoloženjem članov Partije in delavcev. Iz njih je črpal Lenin sile za borbo.

Globok vtis je napravilo na Lenina pismo, ki mu ga je poslal po svojih prijateljih tovariš Stalin. Tovariš Stalin je v celoti podpiral Lenina; videl je v njem ustanovitelja in vodjo Partije. Lenin je odgovoril tovarišu Stalinu v pismu, ki ga je prejel tovariš Stalin v sibirskem pregnanstvu. »Leninovo pismo«, — se spominja tovariš Stalin — je bilo razmeroma majhno, toda v njem je bila pogumna, neustrašna kritika dela naše Partije in izredno jasna in zgoščena razlaga vsega načrta za delo Partije v bližnjem obdobju. Samo Lenin je znal pisati o najbolj zamotanih rečeh tako preprosto in jasno, zgoščeno in pogumno — ko vsak stavek strelja, ne govori. To preprosto in pogumno pismo me je še bolj utrdilo prepričanje, da imam v Leninovi osebi planskega orla naše Partije.« (J. Stalin: »O Leninu«, str. 21.)

Tako sta se spoznala — v težkih ōa-

sih za Partijo — dva velika moža sedanjosti — Lenin in Stalina, čeprav sta bila takrat daleč drug od drugega.

1904. leta je izdal Lenin svojo zgodovinsko knjigo »Korak naprej, dva koraka nazaj«. »Njen zgodovinski pomen je v tem, da je v njej Lenin prvi v zgodovini marksizma obdelal nauk o partiji kot vodilni organizaciji proletariata, kot osnovnem orožju v rokah proletariata, brez katerega ni mogoče zmagati v borbi za proletarsko diktaturo.« (»Kratka zgodovina VKP [b]«, str. 50.)

9. januarja 1905. leta se je začela v Rusiji revolucija. Ze prav v začetku revolucije je postavil Lenin kot osnovno nalogo oboževitelj proletariata in kmetov, pripravo in organizacijo oboževne vstaje in vzpostavitev revolucionarno-demokratske diktature delavcev in kmetov v deželi.

Aprila 1905. leta se je sestal III. kongres partije. Lenin je sam vodil vse delo III. kongresa RSDP. Vse osnovne resolucije, ki jih je sprejel kongres — o oboževni vstaji, o začasni revolucionarni vladi, o odnosu do kmečkoga gibanja — je napisal Lenin.

Julija 1905. leta je izšla zgodovinska Leninova knjiga »Dve taktiki socialne demokracije v demokratični revoluciji«. V njej je Lenin genialno utemeljil boljševiško taktiko in sijajno skritiziral taktiko menjševikov »Največja Lenina zasluga za rusko revolucijo je v tem — pravi tovariš Stalin — da je do dna razkril publost zgodovinskih paralel meni-

ševikov in vso nevarnost menjševiške »sheme revolucije«, ki poriva delavstvo stvar buržoaziji pod nož.« (J. Stalin, »O Leninu«, str. 11.)

S tem, da je izhajal iz bistra marksizma in s tem, da je pospoljšil izkušnje mednarodnega delavskega gibanja, je Lenin ustvaril v tej knjigi skladen nauk o hegemoniji proletariata v revoluciji in razvil osnovno taktično trditev o proletariatu kot vodji buržuazno-demokratske revolucije. Ta nova teorija revolucije, ki jo je postavil Lenin, je že vsebovala osnovne elemente nauka o možnosti zmage socializma v eni sami, posamezni deželi.

V novembru 1905. leta se je vrnil Lenin po nekaj letih emigracije v Peterburg, kjer je takoj začel neutrudljivo delati. Neposredno se je udeleževal priprav za oboževno vstajo. V decembru 1905. leta, na prvi konferenci boljševikov v Tammforsu na Finskem sta se prvič srečala Lenin in tovariš Stalin. Delala sta skupaj v komisiji za izdelavo resolucije o Državni dumi.

Na konferenci je nastopil Lenin z dvema referatoma: o sedanjem momentu in o agrarnem vprašanju. »To so bile duhovite besede, ki so navdušile vso konferenco, — se spominja tovariš Stalin. — Nenačelnost prepričevalna sila, preprosto in jasno utemeljevanje, kratki in vsem razumljivi stavki, opušcanje vsake navlake, vseh nepotrebnih gest in efektnih fraz — z vsem tem so se Leninovi govori prijetno razlikovali od govornih običajnih »parlamentarnih« govornikov.

(Dalje prihodnjik.)

Delavci tobačne tovarne v Skoplju so prekoračili decembrski načrt

Pred vojno in v času okupacije ni bilo v Skoplju nobene tobačne tovarne. Bilo je le nekaj delavnic, v katerih so bili nameščeni majhni stroji. Takoj po osvoboditvi so delavci pričeli v teh delavnicah predelavati tobak, ki so ga dobili iz monopolske tobačne postaje v Skoplju. Že v kratkem času so se pokazali lepi uspehi, vendar so delavci kmalu sprevideali, da v teh majhnih delavnicah ne bodo mogli kaj prida povečati proizvodnje. Zato so delavci prinesli stroje v prostorna skladišča tobačne tovarne in si poleg tega nabavili tudi nekaj modernih strojev iz tvornice v Nišu. 1. maja 1945 je pričela nova tovarna že obratovati.

Tobačna tovarna v Skoplju ima danes 12 oddelkov in vse pogoje, da postane moderna tovarnica cigaret, ki bo lahko predelavala večino makedonskega tobaka. Tudi v tobačni proizvodnji se vidi velika krivica, ki jo je trpelo makedonsko ljudstvo pod starimi režimi: Makedonija, ki je pridelala 40% tobaka v Jugoslaviji, ni imela niti ene tobačne tovarne. Čeprav deluje današnja tovarna še v skromnih razmerah, dokazuje, da živi in dela nova Makedonija pod novimi pogoji, ker so ji dane vse nacionalne in kulturne pravice ter neoviran gospodarski razvoj.

Že od septembra preteklega leta dela tovarnica po določenem načrtu. Do sedaj so delavci izpolnili vse naloge, ki so si jih zadali in so v nekaterih oddelkih celo povečali proizvodnjo. V nekem oddelku so nameščeni trije veliki stroji »Rapid« za izdelovanje cigaret. Normal-

na proizvodnja cigaret znaša pri posameznem stroju po 400.000 cigaret dnevno. Delavci temeljito izkoriščajo kapaciteto teh strojev. Poleg tega imajo še manjše »Excelsior«-stroje, kateri izdelujejo manj cigaret, vendar pa je tudi njihova kapaciteta do kraja izkoriščena.

V tovarni izdelujejo tudi zavojčke za cigarete. Pri tem delu je zaposlenih 150 delavcev. V tem oddelku ni modernih strojev in opravljajo delavci vse delo z rokami. Tudi tukaj so delavci s svojo poštrevnostjo pokazali prav lepe uspehe. Neka skupina delavcev je izdelala 9.000 zavojčkov dnevno, dočim znaša norma 7.000 zavojčkov dnevno. Delavka Vera Petruševa zavije dnevno 35 kg cigaret »Vardar« v zavojčke po 20 cigaret, dočim se zavije normalno 25 kg. Delavka Dobriša Januševa spravi dnevno v škatle po 100 cigaret 65 kg tobaka, dočim ga druge delavke, ki vrše ta posej že dal časa, spravijo v te škatle le 50 kg dnevno.

Delavci so večkrat na sestankih predlagali, kako bi povečali proizvodnjo. Končno so sklenili, da bodo delali 8 dni po eno uro za Komunistično partijo. Ta predlog so delavci sprejeli z velikim navdušenjem in so bili že v začetku dela postavljeno najboljši rezultati. Na koncu meseca tovarna ni samo dosegla določene proizvodnje, ampak jo je celo povečala za 2 milijona cigaret. Delavci so v urah, ko so delali za Komunistično partijo, izdelali preko 4 milijone cigaret. Rezultati tega dela pa so tudi dokazali, kako velik ugled in ljubezen uživa Komunistična partija med našimi delavci.

ZAGREB

Kovinski delavci zagrebske tovarne »Sila« bodo delali mesečno en dan več za obnovu dežele.

Kovinski delavci drž. tovarne »Sila« so imeli pred kratkim plenarni sestanek, na katerem so razpravljali o problemih obnove naše dežele. Posebno so govorili o vzoru, ki so ga dali delavci in nameščenci zagrebske električne cestne železnice s svojim velikim doprinosom k obnovi dežele. Da bi sledili temu vzoru, so sklenili delavci tovarne »Sila«, da bodo še nadalje delali po dve uri več na teden in da bodo izvršili vsak mesec še prostovoljno neko večje delo.

S tem so se odzvali pozivu maršala Tita, ki je poudaril potrebo poštrevnosti dela za čim hitrejšo in popolnejšo obnovo naše opustošene dežele. S sestanka so poslali brzojavki maršalu Titu in predsedniku Narodne vlade Hrvatske dr. Bakariću.

Uspehi in nedostatki, ki so se pokazali pri nakupu hrane v Hrvatski

Novo ustanovljene in reorganizirane komisije za revizijo presežkov žitaric, za popisovanje svinj in presežkov maščob že delujejo v svojih okrožjih. V okrožju Petrinji so komisije dosegle dovolj dobre uspehe. Popisale so 115 vagonov presežkov kornice in 2.700 kg masti.

Komisije so v okraju Bjelovar izvršile popis v 123 vaseh od 127 in so našle te le presežke: 36 vagonov pšenice, 2.000 kg rži, 3.000 kg ovsu, 36 vagonov kornice, eden in pol vagona fižola, 4.758 kg masti in manjše količine druge hrane.

Komisije v osiješkem okrožju so pokazale največjo delavnost. Dosedaj so popisale 753 vagonov pšenice, 54 vagonov kornice, 9.480 kg masti in preko 200 vagonov ječmena, fižola in krompirja.

Poedina okrožja ne posvečajo dovoljno pozornosti sestavi komisij kakor n. pr. v daruvarskem okrožju, kjer sestavljajo komisije večinoma sami načelniki oddelkov in drugi preobletni funkcionarji. Ker v teh posebnih komisijah ne sodelujejo aktivisti Fronte, AFZ-a in sindikatov, je videti pri njihovem delu razlika, čeprav bi morali biti uspehi dela približno isti, ker delujejo vse komisije v približno enako bogatih okrožjih. V okraju Donji Miholjac je bilo nekaj slučajev, da so bogati kmetje, ki so že prej s svojim podpisom potrdili, da imajo presežke, to sedaj zanikali. Proti njim bodo uvedli strogo postopanje.

Komisije so v okraju Bjelovar izvršile popis v 123 vaseh od 127 in so našle te le presežke: 36 vagonov pšenice, 2.000 kg rži, 3.000 kg ovsu, 36 vagonov kornice, eden in pol vagona fižola, 4.758 kg masti in manjše količine druge hrane.

Komisije v osiješkem okrožju so pokazale največjo delavnost. Dosedaj so popisale 753 vagonov pšenice, 54 vagonov kornice, 9.480 kg masti in preko 200 vagonov ječmena, fižola in krompirja.

Poedina okrožja ne posvečajo dovoljno pozornosti sestavi komisij kakor n. pr. v daruvarskem okrožju, kjer sestavljajo komisije večinoma sami načelniki oddelkov in drugi preobletni funkcionarji. Ker v teh posebnih komisijah ne sodelujejo aktivisti Fronte, AFZ-a in sindikatov, je videti pri njihovem delu razlika, čeprav bi morali biti uspehi dela približno isti, ker delujejo vse komisije v približno enako bogatih okrožjih. V okraju Donji Miholjac je bilo nekaj slučajev, da so bogati kmetje, ki so že prej s svojim podpisom potrdili, da imajo presežke, to sedaj zanikali. Proti njim bodo uvedli strogo postopanje.

IZ BRATSKE SOVJETSKE ZVEZE

Skrb za zvišanje kvalifikacije delavcev

Povojna preureditev industrije v naši deželi ne samo da v nasprotju z drugimi državami ne vodi k znižanju števila delavcev, temveč nasprotno, zahteva izboljšanje novih kadrov za tovarne, delavnice, promet in nove gradnje. V Sovjetski zvezi je nezaposlenost že davno odpravljena in pravica slehernega državljana do dela je zapisana v sovjetski Ustavi kot nespremenljiv zakon sovjetske družbe.

Čaka nas obnova po sovražnikih razdejanih mest in vasi, socialistično ekonomiko bomo morali razvijati naprej, da bomo v nekaj letih znatno prekoračili predvojno raven gospodarskega razvoja naše dežele. Milijoni iz Rdeče armade demobiliziranih borcev takoj dobe delo. Stotisoči delavcev se uče v šolah delovnih rezerv. Pa tudi to še ne zadostuje za kritje naraščajočih potreb naše dežele. Eden največjih problemov je še vedno neprestano šolanje delavcev na področju proizvodnje.

Zdaj, ko se industrija preureja za proizvodnjo civilnemu prebivalstvu potrebnih predmetov, brez sistematičnega in načrtnega zvišanja kvalifikacije delavcev ne moremo biti kos novim nalogam.

Med stalinskimi petletkami je izšla

VARAŽDIN

Izvajanje agrarne reforme in kolonizacije na področju varaždinskega okrožja

Na konferenci okrožne komisije za agrarno reformo in kolonizacijo v Varaždinu so v navzočnosti zastopnikov o vseh okrajnih komisij razpravljali o izvedbi zakona o agrarni reformi in kolonizaciji v tem okrožju.

Sklenjeno je bilo, da se bodo po vseh krajih, kjer obstajajo zemljišča, ki bodo prišla v zemljiški fond, takoj ustanovili krajevni odbori agrarnih interesentov. Agrarna reforma naj se izvede v najkrajšem roku, tako, da bo prešla vsa zemlja, ki je določena za agrarno reformo, v last onih, ki jo obdelujejo, in še pred pomladno setvijo. Okrožna komisija mora izvesti agrarno reformo za cerkvena posestva, glede katerih je bilo sklenjeno, da se bodo vsa cerkvena zemljišča na področju ene župnije smatrala kot eno posestvo, brez ozira na pravni naslov, pod katerim župnija poseduje zemljišče.

Ministrstvu za kmetijstvo bo predloženo, da ostanjejo kot državna posestva sledeča večja zemljiška posestva: Martijanec, Veliki Bukovec, Varadi, Bombeles, Viniči, Jalkovac, Samlovec in Rupčić. Iz vinogradov teh veleposestev naj bi se ustanovila vinogradniška zadruga, kjer bo ljudstvo skupno obdelovalo zemljo in skupno uživalo sadove.

VRŠAC

Naši borci pomagajo slovenskim kolonistom

Slovenski kolonisti, ki so prispeli v Vršac in Gudurico, so bili pristržno sprejeti. Pri začetnih težavah jim je v največji meri pomagala naša vojska.

Naši borci so večkrat obiskali koloniste in jim ob raznih prilikah popravili preko 110 parov čevljev in 50 obelk ter obnovili električne naprave po hišah. Zdravniki so pregledali prebivalce in napotili težje bolnike v bolnišnice.

Neka vojaška edinicca je zbrala 100 tisoč dinarjev in jih poklonila slovenskim kolonistom. Za praznike je zbrala 500 kg moke, 100 kg fižola in še mnogo drugega živeža. Otroci so bili obdarovani s obleko čevlji in pecivom. Druga grupa borcev je razdelila kolonistom 2.000 kg moke in drugih živil. Tudi tukaj je bila mladina obdarovana s paketi.

Kolonisti so bili hvaležni našim borcem za to pozornost in jim ob slovesu priredili pristržno odhodnico.

Agrarni interesenti iz Ponikve so pregleovali na svojem sestanku prijave zemljiških posestev. Prijavo posestva Prohaske je podal posestnik Franc Masten, predsednik ljudskega odbora v Hotunjah. Prijavi je bila priložena izjava, ki jo je podpisal še tajnik ljudskega odbora v Hotunjah, Ljudez Krašovec, da se s koncem marca t. l. misli preseliti na svoje posestvo v Hotunjah oče nekdanjega nemškega župana na Ponikvi, Albert Prohaske. Dalje predsednik Masten in tajnik Krašovec potrjuje v tej izjavi, da je Prohaska češke narodnosti in češki državljan. Žena nemškega župana na Ponikvi, Berty Prohaska, kakor piše v tej izjavi, je sama vodila posestvo že pet let in se mora smatrati za njeno. Ko so agrarni interesenti čuli to izjavo, so se dvignili od ogorčenja. Vedeli so, da je to prebrisan poskus, izigrati agrarno reformo in odvzeti agrarnim interesentom pravico do tega posestva. Prohaskovo posestvo je bilo namreč že zaplenjeno kot imetje ljudskega sovražnika in okupatorjevega sodelavca. Ta izjava predsednika ljudskega odbora Franca Mastna, ki je imel že od let 1943 poleg lastnega posestva v najemu še Prohaskovo posestvo, odkar se je Prohaska umaknil v Nemčijo, in sopsodpisnika tajnika Krašovca, je vsem agrarnim interesentom jasno dokazovala, da sta obadva, Masten in Krašovec, prikrita ljudska sovražnika, ki sta se znala vtihotapiti v ljudski odbor, da bi odhod laže rovarila proti ljudstvu in ščitila interese takih ljudi kot je bil Prohaska, gestapovski zaupnik in prvi nemški župan za časa okupacije. To dokazujejo še njuna priporočila na prijavnica obtrnikov, kjer izjavljata Masten kot predsednik in Krašovec kot tajnik ljudskega odbora v Hotunjah, da ti obtrniki sami obdelujejo zemljo in da je njihov glavni poklic kmetovanje, čeprav imajo po dve obrti in zemlje sami sploh ne obdelujejo.

Na konferenci okrožne komisije za agrarno reformo in kolonizacijo v Varaždinu so v navzočnosti zastopnikov o vseh okrajnih komisij razpravljali o izvedbi zakona o agrarni reformi in kolonizaciji v tem okrožju.

Sklenjeno je bilo, da se bodo po vseh krajih, kjer obstajajo zemljišča, ki bodo prišla v zemljiški fond, takoj ustanovili krajevni odbori agrarnih interesentov. Agrarna reforma naj se izvede v najkrajšem roku, tako, da bo prešla vsa zemlja, ki je določena za agrarno reformo, v last onih, ki jo obdelujejo, in še pred pomladno setvijo. Okrožna komisija mora izvesti agrarno reformo za cerkvena posestva, glede katerih je bilo sklenjeno, da se bodo vsa cerkvena zemljišča na področju ene župnije smatrala kot eno posestvo, brez ozira na pravni naslov, pod katerim župnija poseduje zemljišče.

Ministrstvu za kmetijstvo bo predloženo, da ostanjejo kot državna posestva sledeča večja zemljiška posestva: Martijanec, Veliki Bukovec, Varadi, Bombeles, Viniči, Jalkovac, Samlovec in Rupčić. Iz vinogradov teh veleposestev naj bi se ustanovila vinogradniška zadruga, kjer bo ljudstvo skupno obdelovalo zemljo in skupno uživalo sadove.

Ministrstvu za kmetijstvo bo predloženo, da ostanjejo kot državna posestva sledeča večja zemljiška posestva: Martijanec, Veliki Bukovec, Varadi, Bombeles, Viniči, Jalkovac, Samlovec in Rupčić. Iz vinogradov teh veleposestev naj bi se ustanovila vinogradniška zadruga, kjer bo ljudstvo skupno obdelovalo zemljo in skupno uživalo sadove.

»Fantje, delajmo, tovarna je naša!«

Lastnik tovarne usnja v Slovenskih Konjicah Alfred Lavrič je med vojno pobegnil v Avstrijo. Po osvoboditvi je tovarna postala last države, to je ljudstva. Tilk pred osvoboditvijo so Nemci odpeljali iz tovarne okoli dvanajst vagonov usnja, strojil in drugega materiala. Umčili so tudi del pomožnih delavnic. Sprečilo se jim je celo demonstirati vse stroje iz oddelka za izdelavo jermenov in jih odpeljati v Avstrijo. Po končani vojni so se delavci znašli pred praznimi skladišči, pred praznimi delavnicami, pred izropanim oddelkom za izdelavo jermenov. V pisarni nobenih dokumentov, nobenega akta, treba bo pričeti popolnoma nanovo.

Delavci so v veliko delovno vneto premagali vse ovire, zavedajoč se, kako velike važnosti za obnovo naše domovine je konjiška tovarna. Vodstvo je zastavilo vse sile, da doseže vrnitev odpeljanih strojev. Res se je to tudi posrečilo. Z velikim trudom smo si preskrbeli potrebnih surovin in kemikalij, da smo lahko začeli z delom. V tovarni se je spet začela pesem strojev, ki so pričeli delati za nas. Naši delavci pravijo: S svojim poštrevnostnim delom, s svojimi žuljavimi rokami ustvarjamo lepšo prihodnost, gradimo nov dom.

Zasluga zavednih in poštrevnostnih delavcev je, da se je produkcija tovarne v primerjavi s predvojno povečala za 16%.

Pri delu so se prav posebno izkazali naslednji poštrevnostni delavci: Ivan Planinšek je iz lastne pobude s svojim strojem za cepljenje kož napravil pri krožem an prerez več, tako da se produkcija cepljenca zviša, za 100%. Viktor Lamprecht je pri svojem stroju, kjer je potrebna velika fizična moč, prekoračil normo za 30%. Kovac Martin je s lep eno oko, pa napravi 40% več kakor ostali pomočniki in še vedno pravi: »Fantje, delajmo, saj ni več Lauriča, ki bi nas izkoriščal, tovarna je naša«. Dora Bezovnik in mlada vajenka Danijel in Emil Erdani, vse to so skromni, tihi ljudje, ki delajo, ker vedo, za kaj delajo. Iz pisarne konjiške tovarne je birokratizem izginil. Tam, kjer sta pred

delavci so v veliko delovno vneto premagali vse ovire, zavedajoč se, kako velike važnosti za obnovo naše domovine je konjiška tovarna. Vodstvo je zastavilo vse sile, da doseže vrnitev odpeljanih strojev. Res se je to tudi posrečilo. Z velikim trudom smo si preskrbeli potrebnih surovin in kemikalij, da smo lahko začeli z delom. V tovarni se je spet začela pesem strojev, ki so pričeli delati za nas. Naši delavci pravijo: S svojim poštrevnostnim delom, s svojimi žuljavimi rokami ustvarjamo lepšo prihodnost, gradimo nov dom.

Zasluga zavednih in poštrevnostnih delavcev je, da se je produkcija tovarne v primerjavi s predvojno povečala za 16%.

Pri delu so se prav posebno izkazali naslednji poštrevnostni delavci: Ivan Planinšek je iz lastne pobude s svojim strojem za cepljenje kož napravil pri krožem an prerez več, tako da se produkcija cepljenca zviša, za 100%. Viktor Lamprecht je pri svojem stroju, kjer je potrebna velika fizična moč, prekoračil normo za 30%. Kovac Martin je s lep eno oko, pa napravi 40% več kakor ostali pomočniki in še vedno pravi: »Fantje, delajmo, saj ni več Lauriča, ki bi nas izkoriščal, tovarna je naša«. Dora Bezovnik in mlada vajenka Danijel in Emil Erdani, vse to so skromni, tihi ljudje, ki delajo, ker vedo, za kaj delajo. Iz pisarne konjiške tovarne je birokratizem izginil. Tam, kjer sta pred

delavci so v veliko delovno vneto premagali vse ovire, zavedajoč se, kako velike važnosti za obnovo naše domovine je konjiška tovarna. Vodstvo je zastavilo vse sile, da doseže vrnitev odpeljanih strojev. Res se je to tudi posrečilo. Z velikim trudom smo si preskrbeli potrebnih surovin in kemikalij, da smo lahko začeli z delom. V tovarni se je spet začela pesem strojev, ki so pričeli delati za nas. Naši delavci pravijo: S svojim poštrevnostnim delom, s svojimi žuljavimi rokami ustvarjamo lepšo prihodnost, gradimo nov dom.

bro zaveda odgovornih nalog, stoječih zdaj pred njim. V raznih krajih naše dežele se pojavlja pobuda, združena s prizadevanjem, da se čim bolj dvigne storilnost dela in da se delavstvo čim bolj usposobi za izdelovanje civilnemu prebivalstvu potrebnih predmetov. »Pravda« je že poročala o dejanju mladinske brigade Galine Bulatove, delavke v uralski tovarni Stalinovega imena. S tremi svojimi tovariščami je Bulatova med vojno izpolnjevala na svojem odseku enajst norm. Vsak član brigade je dobro opravil svoje delo, čim je pa le eden izostal od dela, je takoj nastal zastoj. Dekleta so hotela pozneje razširiti svojo kvalifikacijo in sicer tako, da bi bil vsak član brigade kos vsem vrstam dela na svoji stružnici. Na pomoč jim je priskočil tovariš tehnološki Krvavčenko, ki je sestavil brigadi načrt tehničnega šolanja. Dekleta so se lotila učenja. Tehnolog jim je podrobno pojasnil, kako se je treba lotiti dela na stružnici, naučil jih je uporabljati instrumente in delati po načrtih. Posledica tega je bila, da se je povečala storilnost brigade več kakor dvakratno.

bro zaveda odgovornih nalog, stoječih zdaj pred njim. V raznih krajih naše dežele se pojavlja pobuda, združena s prizadevanjem, da se čim bolj dvigne storilnost dela in da se delavstvo čim bolj usposobi za izdelovanje civilnemu prebivalstvu potrebnih predmetov. »Pravda« je že poročala o dejanju mladinske brigade Galine Bulatove, delavke v uralski tovarni Stalinovega imena. S tremi svojimi tovariščami je Bulatova med vojno izpolnjevala na svojem odseku enajst norm. Vsak član brigade je dobro opravil svoje delo, čim je pa le eden izostal od dela, je takoj nastal zastoj. Dekleta so hotela pozneje razširiti svojo kvalifikacijo in sicer tako, da bi bil vsak član brigade kos vsem vrstam dela na svoji stružnici. Na pomoč jim je priskočil tovariš tehnološki Krvavčenko, ki je sestavil brigadi načrt tehničnega šolanja. Dekleta so se lotila učenja. Tehnolog jim je podrobno pojasnil, kako se je treba lotiti dela na stružnici, naučil jih je uporabljati instrumente in delati po načrtih. Posledica tega je bila, da se je povečala storilnost brigade več kakor dvakratno.

bro zaveda odgovornih nalog, stoječih zdaj pred njim. V raznih krajih naše dežele se pojavlja pobuda, združena s prizadevanjem, da se čim bolj dvigne storilnost dela in da se delavstvo čim bolj usposobi za izdelovanje civilnemu prebivalstvu potrebnih predmetov. »Pravda« je že poročala o dejanju mladinske brigade Galine Bulatove, delavke v uralski tovarni Stalinovega imena. S tremi svojimi tovariščami je Bulatova med vojno izpolnjevala na svojem odseku enajst norm. Vsak član brigade je dobro opravil svoje delo, čim je pa le eden izostal od dela, je takoj nastal zastoj. Dekleta so hotela pozneje razširiti svojo kvalifikacijo in sicer tako, da bi bil vsak član brigade kos vsem vrstam dela na svoji stružnici. Na pomoč jim je priskočil tovariš tehnološki Krvavčenko, ki je sestavil brigadi načrt tehničnega šolanja. Dekleta so se lotila učenja. Tehnolog jim je podrobno pojasnil, kako se je treba lotiti dela na stružnici, naučil jih je uporabljati instrumente in delati po načrtih. Posledica tega je bila, da se je povečala storilnost brigade več kakor dvakratno.

Evo, kaj radi dobro organizirano šolanje. Sicer pa ta pot nikomur ni prepovedana. Treba je samo, da gredo inženirji, mojstri ter partijske, sindikalne in komсомolske organizacije na roko delavcem, ki hočejo izpopolniti svoje strokovno znanje. Dovolj je bilo, da je Galina Bulatova nastopila s svojo pobudo, pa so že tisoči članov mladinskih brigad v raznih tovarnah Urala izrazili željo,

Agrarni interesenti so ju razkrinkali kot saboterje agrarne reforme.

Nadalje so agrarni interesenti z ogorčenjem ugotovili, da prijave ni vložil najbogatejši posestnik v okraju, Simon Debelak iz Okruha, dasi ima zemljiškega posestva okoli 35 ha in 2 ha vinograda, katerega mu obdelujejo viničarji. Znano pa je tudi, da se Debelak peča z žganjekuho na debelo in da žganje v velikih količinah prodaja. Dosedaj je preiskava ugotovila, da spada Debelak med največje vojne dobičkarje vse okoli in da se je z vsem drugim prej pečal kot z obdelavo zemlje. Vso dobo okupacije je na veliko prodajal vino in žganje ter si s tem pridobil precejšnje vrednosti: pohištvo, cenjeno okrog 100 tisoč dinarjev, tri šivalne stroje, razne gospodarske stroje in orodje, motorno kolo, radio, priprave za žganjekuho, moderno si je opremil hišo in druga gospodarska poslopja. Izsledilo so tudi, kako je Debelak ob zamenjavi denarja pod drugim imeni zamenjal svoj vojni dobiček. Križnik Alojz je služil pri Debelaku za halpeca več kot leto dni. Ko so julija meseca zamenjavali denar, je Križnikove prihranke 800 mark, zamenjal njegov oče. Iz zapisov Denarnega zavoda v Celju pa je razvidno, da je na Križnikovo ime zamenjano 8.470 mark. Pregledali so potrdilo za zamenjavo in ugotovili, da je na njem ponarejen Križnikov podpis, poleg pa je podpisana še Simon Debelak. Ko je letos 6. januarja dobil Križnik od Denarnega zavoda v Celju poziv za dvig presežka, mu je Debelak povedal, da je tisti denar njegov. Vse to je izpovedal Križnik Alojz, ki je prepričan, da se je Debelak istega načina poslužil tudi na ime drugih kmetov, ki so od njega odvisni.

Agrarni interesenti so na sestanku sklenili, da se Debelaka Simona prijavi kot vojnega dobičkarja, del njegovega posestva pa po zakonu zapade agrarni reformi.

Razstava karikatur v Mariboru

V beli dvorani mariborskega Uniona (zgradbe fizikalnega društva) razstavlja »internacionalna karikaturna« — kakor se sam imenuje — Ladislav Kondor. Razstava je zbudila precejšnjo pozornost. Ta umetnik — večni potnik je prepotoval svoj čas 32 držav in od povsod prinašal karikature, ki jih je delal z virtualno sigurnostjo. Po rodu iz Murske Sobotne je Ladislav Kondor vedno nastopal kot odločen antifašist. Njegove zelo uspele karikature Hitlerja, Mussolinija in Göringaa so mu v prejšnji Jugoslaviji povzročile neprilike, med vojno pa ga spravile v Begunje.

Cisto umetniško vzeto je Ladislav Kondor nekoliko »svetski«, nekoliko, če hočete »bulvarski« umetnik, ki mu je zunanja eleganca tako rekoč stvar časti. Toda Kondorjevo delo vsebuje odlične karikaturne domisleke. Tako je globoka satira v karikaturi Mussolinija, ki ga je upodobil kot mehanizirano pošast, nekakšen človeški oklopni avtomobil, in

Knjižničarski tečaj v Ljubljani

V majhni sobici Glasbene matice se zbere vsako jutro ob osmih precej pisana družba: najstarejši njen član se je rodil leta 1884, najmlajša članica pa leta 1926. Od 39 udeležencev 9 dnevnega tečaja za knjižničarske inštruktorje, ki ga tu prireja ministrstvo za prosveto, je 25 tovarišic in 16 tovarišev. Zbrani so iz vseh krajev Slovenije: Ljubljana, Trst, Gorica, Maribor, Celje, Novo mesto, Ptuj, Murska Sobotica, Prevalje, Kočevrje, Kranj, Zagorje ob Savi, Šmarje pri Jelšah, Krško, Slatina Radenci, Logatec itd. — to je le nekaj imen, ki naj izpričajo, da se za ureditev ljudskih knjižnic zanimajo res povsod. Prav tako različni kot kraji, iz katerih prihajajo, so tudi poklici udeležencev. Največ jih je naravno dalo učiteljsvo, so pa med njimi tudi poklicni knjižničarji, uradniki ljudskih odborov, železničarji, ročni delavci, obrtniki, študenti in dijaki. Tečajnike so poslali sindikati, ZMS in okrožni ljudski odbori — nekaj takih, ki bi se hoteli poklicno posvetiti knjižničarstvu, je bilo sprejetih tudi na lastno prošnjo. Vsako dopoldne in do 13. ure predavajo strokovnjaki o socialni funkciji ljudske knjižnice, o ljudsko-prosvetnem delu, o književnosti, ki prihaja za knjižnico v poštev, o strokovno teoretičnih in tehničnih problemih knjižničarstva, pa tudi o vsem, kar je treba vedeti, preden pristopijo k organizaciji bralnih večerov in čitalnic. Po enournem odmoru sledi »ratične vaje v Zbirnem centru, ljubljanskih javnih knjižnicah, knjigovodnici in univerzitetni biblioteki. Dan je vsekakor prekratek, pa vendar je treba najti še časa za delovni sestanek kolektiva, ko poročajo tečajniki o prosvetnih prilikah na svojem terenu in prediskutirajo snov, ki so jo tisti dan obravnavali. O teh diskusijah vodijo tudi poseben zapisnik, ki bo skupaj s Šten-časom, katerega so pravkar pripravili, ostal kot dokument neuklonljive volje po napredku in po izobrazbi, ki tako ostro loči sodobnega človeka od tistega, ki je životaril v predprilski Jugoslaviji.

O tečajnikih moremo reči samo to, da so vsi zelo prizadevni, da se njih udejstvovanje razlikuje prav za prav samo po temperamentu posameznika. Nekateri so še nekam mladi in so na tečaj prinesli premalo praktičnih izkušenj; če pomislimo na namen tečaja, ki je informativen in naj bi dal samo smeynice in najnujnejša praktična navodila bodočim knjižničarskim inštruktorjem, ki bodo svoj prosti čas porabili za to, da bodo vsak v svojem okrožju ali okraju stali z nasvetom in praktično pomočjo ob strani vaškim knjižničarjem. Pa tudi ti se z ljubeznijo do dela in z ljubeznijo do knjige že vživljajo v prakso.

Eno je tečaj pokazal, da je bil nujno potreben, da pa mu je rok prekratko odmerjen. Za dobo velikih podatkov ne treba vsekakor organizirati vsaj enomesečni tečaj za knjižničarje ljudskih knjižnic, jeseni pa enkratno enoletno šolo za poklicne knjižničarje.

»Fantje, delajmo, tovarna je naša!«

bro zaveda odgovornih nalog, stoječih zdaj pred njim. V raznih krajih naše dežele se pojavlja pobuda, združena s prizadevanjem, da se čim bolj dvigne storilnost dela in da se delavstvo čim bolj usposobi za izdelovanje civilnemu prebivalstvu potrebnih predmetov. »Pravda« je že poročala o dejanju mladinske brigade Galine Bulatove, delavke v uralski tovarni Stalinovega imena. S tremi svojimi tovariščami je Bulatova med vojno izpolnjevala na svojem odseku enajst norm. Vsak član brigade je dobro opravil svoje delo, čim je pa le eden izostal od dela, je takoj nastal zastoj. Dekleta so hotela pozneje razširiti svojo kvalifikacijo in sicer tako, da bi bil vsak član brigade kos vsem vrstam dela na svoji stružnici. Na pomoč jim je priskočil tovariš tehnološki Krvavčenko, ki je sestavil brigadi načrt tehničnega šolanja. Dekleta so se lotila učenja. Tehnolog jim je podrobno pojasnil, kako se je treba lotiti dela na stružnici, naučil jih je uporabljati instrumente in delati po načrtih. Posledica tega je bila, da se je povečala storilnost brigade več kakor dvakratno.

Evo, kaj radi dobro organizirano šolanje. Sicer pa ta pot nikomur ni prepovedana. Treba je samo, da gredo inženirji, mojstri ter partijske, sindikalne in komсомolske organizacije na roko delavcem, ki hočejo izpopolniti svoje strokovno znanje. Dovolj je bilo, da je Galina Bulatova nastopila s svojo pobudo, pa so že tisoči članov mladinskih brigad v raznih tovarnah Urala izrazili željo,

bro zaveda odgovornih nalog, stoječih zdaj pred njim. V raznih krajih naše dežele se pojavlja pobuda, združena s prizadevanjem, da se čim bolj dvigne storilnost dela in da se delavstvo čim bolj usposobi za izdelovanje civilnemu prebivalstvu potrebnih predmetov. »Pravda« je že poročala o dejanju mladinske brigade Galine Bulatove, delavke v uralski tovarni Stalinovega imena. S tremi svojimi tovariščami je Bulatova med vojno izpolnjevala na svojem odseku enajst norm. Vsak član brigade je dobro opravil svoje delo, čim je pa le eden izostal od dela, je takoj nastal zastoj. Dekleta so hotela pozneje razširiti svojo kvalifikacijo in sicer tako, da bi bil vsak član brigade kos vsem vrstam dela na svoji stružnici. Na pomoč jim je priskočil tovariš tehnološki Krvavčenko, ki je sestavil brigadi načrt tehničnega šolanja. Dekleta so se lotila učenja. Tehnolog jim je podrobno pojasnil, kako se je treba lotiti dela na stružnici, naučil jih je uporabljati instrumente in delati po načrtih. Posledica tega je bila, da se je povečala storilnost brigade več kakor dvakratno.

Evo, kaj radi dobro organizirano šolanje. Sicer pa ta pot nikomur ni prepovedana. Treba je samo, da gredo inženirji, mojstri ter partijske, sindikalne in komсомolske organizacije na roko delavcem, ki hočejo izpopolniti svoje strokovno znanje. Dovolj je bilo, da je Galina Bulatova nastopila s svojo pobudo, pa so že tisoči članov mladinskih brigad v raznih tovarnah Urala izrazili željo,

Med stalinskimi petletkami je izšla

bro zaveda odgovornih nalog, stoječih zdaj pred njim. V raznih krajih naše dežele se pojavlja pobuda, združena s prizadevanjem, da se čim bolj dvigne storilnost dela in da se delavstvo čim bolj usposobi za izdelovanje civilnemu prebivalstvu potrebnih predmetov. »Pravda« je že poročala o dejanju mladinske brigade Galine Bulatove, delavke v uralski tovarni Stalinovega imena. S tremi svojimi tovariščami je Bulatova med vojno izpolnjevala na svojem odseku enajst norm. Vsak član brigade je dobro opravil svoje delo, čim je pa le eden izostal od dela, je takoj nastal zastoj. Dekleta so hotela pozneje razširiti svojo kvalifikacijo in sicer tako, da bi bil vsak član brigade kos vsem vrstam dela na svoji stružnici. Na pomoč jim je priskočil tovariš tehnološki Krvavčenko, ki je sestavil brigadi načrt tehničnega šolanja. Dekleta so se lotila učenja. Tehnolog jim je podrobno pojasnil, kako se je treba lotiti dela na stružnici, naučil jih je uporabljati instrumente in delati po načrtih. Posledica tega je bila, da se je povečala storilnost brigade več kakor dvakratno.

Evo, kaj radi dobro organizirano šolanje. Sicer pa ta pot nikomur ni prepovedana. Treba je samo, da gredo inženirji, mojstri ter partijske, sindikalne in komсомolske organizacije na roko delavcem, ki hočejo izpopolniti svoje strokovno znanje. Dovolj je bilo, da je Galina Bulatova nastopila s svojo pobudo, pa so že tisoči članov mladinskih brigad v raznih tovarnah Urala izrazili željo,

Med stalinskimi petletkami je izšla

Avstrijska reakcija na delu

Klerikalno-politični tednik »Die Furche« (Brazda), ki je začel izhajati na Dunaju, je priobčil v prvi številki članek dr. Wielrida Grädlerja pod naslovom: »Nesuspeli eksperimenti v Podonavju«. Pisec članka prihaja do zaključka, da so bile nacionalno socialistične ideje o ureditvi Podonavja in Balkana dobre, a da so jih slabo izvajali, ker se strokovnjaki niso držali etnotnega načrta. Razen tega so prekasno poklicali na pomoč avstrijske strokovnjake, ki so dobro poznali probleme Podonavja in Balkana.

List Rdeče armade v Avstriji »Österreichische Zeitung« je priobčil odgovor na ta članek pod naslovom »Jerminkjada dr. Wielrida Grädlerja«. Pisec članka »Oculus« piše med drugim:

»Tednik »Die Furche« razmotriva aktualna vprašanja s stališča katoličanstva. List vidi izhod iz položaja samo v sporazumu med britanskim ministrskim predsednikom in ameriškim predsednikom s poglavarjem krščanstva, ker bi šele tedaj prišel mir, ki bi bil bolj trajen kot pogodbe na papirju, mir, ki je od danes do jutri. Razumljivo je, da ne vsebuje članek lista »Die Furche«, ki z nezaupanjem cerkve gleda na organizacijo Združenih narodov in na sodelovanje med tremi demokratičnimi velesilami, ničesar, kar bi govorilo o boju proti ideologiji nacizma, ker se s tem bojem nista nikdar posebej bavila niti poglavar krščanstva niti njegov zastopnik na Dunaju. Kako se je sploh mogoče odkrito boriti proti nacistični ideologiji, ko se brez nadaljnje prisrčave Hitlerjevo mišljenje o pogodbah, ki so samo »kos papirja«, da bi se razbila enotnost in sodelovanje med varuhi svetovnega mira.

Dr. Wielrid Grädler si je postavil za nalogo, da v članku prikaže razloge, zaradi katerih se »eksperimenti« Hitlerjeve Nemčije na Balkanu niso posrečili. O namenu in ciljih teh »eksperimentov« se zelo nejasno izraža. Ne govori o tem, da so bili le priprava za vojno proti Sovjetski zvezi in za nameravani pohod proti Indiji, to je proti Veliki Britaniji. Hitler je v ta namen ukazal zasesti Romunijo in Bolgarijo in v ta namen si je podjarmil Madžarsko, zasedel Jugoslavijo in Grčijo z desekrat močnejšo vojsko, izpostavil Jugoslavijo najbolj barbarskim strahotam in pobil na stotisoče nedolžnih ljudi.

Vse to je nežno razpoloženi dr. Grädler zamolčal. Govori z več kot diplomatsko obzirnostjo zgolj o tem, da je Nemčija »vsajena« v področje jugovzhodne Evrope. Toda ko je bila Nemčija tako nepričakovano »vsajena«, si je zastavila nalogo, da pride ven iz tega prostora in da si prilagodi jugovzhod. Čeprav je Nemčija »vsajena« v SS-divizijami, gestopom, z najetimi četnikskimi in ustaškimi izdajalci, z izdajalci »Puščicaste krize« in zločinci iz »Železne garde«, ji vendar ni uspelo, ker je Titova partizanska vojska spreminjala zaledje Hitlerjeve vzhodne fronte v pekel.

»Oculus« dalje odgovarja na jadtovanje dr. Grädlerja, da je »eksperiment« na Balkanu propadel »zaradi neenotnosti politike, ki jo je »tretji rajh« vodil v Podonavju«. In piše, da je ta politika imela edino namen »zasušiti Balkan«. Razen tega ne pride Grädlerju niti na um, da bi obsojal avstrijske izdajalce, ki so po Hitlerjevem ukazu delovali na Balkanu, ampak jih celo smatral za »uporabljive ljudi«. Grädler piše, da SS ni odobrila nove politike, ki se je vodila na Balkanu po imenovanju Neubacherja, Rendulica, Gleise-Horstenausa in drugih in imela namen napraviti uspeh iz balkanskoga »eksperimenta«. »Sicer pa«, piše »Oculus«, »bi bil po Grädlerjevem mišljenju načrt »eksperimenta« uspel, če bi uporabili izkusno avstrijske vladavine na Balkanu za podaljšanje Hitlerjevske roparske vojne. V tem primeru ne bi bilo treba dr. Grädlerju pisati svoje jerminkjade in jadtovati, da je tretji rajh, zaradi neenotne politike in nepravilno postavljenega cilja, povzročal v Podonavju nesrečo za nesrečo.« »Oculus« zaključuje svoj odgovor z besedami:

»Tako piše tednik »Die Furche« o fašistični politiki na Balkanu in o teoretičnih postulatih avstrijske politike z ozirom na jugovzhodno Evropo; sklicujoč se na avstrijsko zgodovino in pravilno razumevanje balkanskih narodov, ki so jih že v času cesarsko-kraljevske avstrijske monarhije izkoristili in zasuševali. Ako smejo izhajati v Avstriji taki članki, je povsem opravičeno nezaupanje vseh podonavskih dežel do »avstrijskih« nalog v Podonavju.

Avstrijski gospodarski list brani vojne dobičkarje

Dunaj, 17. jan. (Tanjug) Avstrijski tednik »Die Wirtschaft« je priobčil članek, v katerem brani avstrijske gospodarske strokovnjake, ki so si nagrabili velika bogastva med nemško okupacijo. Povod članka je dala razsodba jugoslovanskega ljudskega sodišča, po kateri je bil nek član Kreditnega zavoda (Kreditanstalt - Wienerbankverein) v Jugoslaviji obsojen na 10 let robije zaradi sodelovanja z Nemci. Članek napada Jugoslavijo in njena ljudska sodišča, poleg tega pa brani lastninsko pravico avstrijskih veleposesnikov, katerih imovina prihaja pod zakon o agrarni reformi v sosednih deželah.

List napada napredne sosedne dežele, ki dosledno izvajajo profitašistične ukrepe, namesto da bi vodil propagando za stroge ukrepe v Avstriji proti tistim, ki so se okoriščali z nemškim plenjenjem v sosednih deželah.

Govor predsednika odbora za določitev stalnega sedeža organizacije Združenih narodov Stojana Gavrilovića

Namestnik ameriškega zunanjega ministra o pogojih posojila grški vladi

New York, 17. jan. (Tanjug) Dr. Stojan Gavrilović, predsednik odbora organizacije Združenih narodov, ki se mudi v Združenih državah Amerike zaradi izbire kraja, kjer naj bi bil stalni sedež omenjene organizacije, je imel po ameriškem radiu govor za jugoslovanske poslušalce. Dr. Gavrilović je med drugim rekel:

»V odboru je 7 delegatov in veliko število pomožnega osebja. Iz Londona smo odleteli s panameriškim »Clipperjem« in prispeli v New York drugi dan opoldne. Potovanje ni trajalo nič polnih 20 ur.

Na letališču »La Guardia« so nam priredili svečan in navdušen sprejem. Sprejema so se udeležili uradni predstavniki vlade v Washingtonu, med katerimi je bil tudi novi predsednik newyorške občine William Odwyer. Sprejemu je prisostvovalo tudi mnogo predstavnikov tiska, radia in filma. Za nas je bil ta sprejem zelo ohrabrujoč, ker je pokazal ogromno zanimanje Amerike za naše delo, zlasti pa zato, ker bo sedaj sedež organizacije Združenih narodov v Združenih državah Amerike.

To zanimanje so pokazali vsi ameriški krogi, kar se je videlo tudi ob priliki našega obiska pri predsedniku Trumanu v Beli hiši. Sprejem je napravil na mene in na ostale člane odbora zelo globok vtis.

Svetovna sindikalna zveza zahteva, da mora biti zastopana na Glavni skupščini ZN

London, 17. jan. (Tanjug) Reuter poroča, da je glavni sekretar Svetovne sindikalne zveze Louis Saillant v pismu, naslovljenem na predsednika pripravljavne komisije organizacije Združenih narodov, odločno zahteval, da bi bila sindikalna federacija zastopana na Glavni skupščini. V svojem pismu Saillant izjavlja, da ima federacija »nesporno pravico sodelo-

vati pri delu organizacije Združenih narodov kot predstavnica delavstva vsega sveta«.

»Federacija«, piše Saillant, »najodločneje ponavlja svoje zahteve, da mora biti dejansko zastopana v okviru mednarodne organizacije za varnost in vseh mednarodnih organizacijah, ki se bavijo z vprašanjem mira ali obnove.«

»V notih je dalje rečeno, da je britanska vlada sporočila Združenim državam Amerike, da skupno z grško vlado proučuje možnost, da bi se v Grčijo poslala britanska gospodarsko-svetovalna komisija.« V notih se izjavlja, da bo »vlada Združenih držav Amerike s svoje strani pripravljena, da na prošnjo grške vlade odredi ameriške tehniške in gospodarske strokovnjake, ki naj bi svetovali glede finančnega in gospodarskega programa Grčije.«

»Ackerson je končno izjavil, da morajo Grki izvesti gotove reforme, ako hočejo, da se ustvari možnost izboljšanja položaja Grčije, ki se neverjetno hitro slabša.

Nota Združenih držav Amerike Grčiji

Washington, 17. jan. Tass poroča: Namestnik ministra za zunanje zadeve Združenih držav Amerike Acheson je predstavnikom tiska izjavil, da stavi grški vladi na razpolago vsoto 25 milijonov dolarjev.

Acheson je rekel, da bo ameriški poslanik v Atenah izročil grški vladi noto Združenih držav Amerike o ukrepih, katere mora prevzeti zaradi izboljšanja svojega gospodarskega položaja, ki se, po njegovih besedah, stalno slabša.

»Vlada Združenih držav Amerike — rečeno v not — ve, da prenaša Grčija težko breme, vendar je prepričana, da bo pomoč, ki se nudi Grčiji, lahko samo v majhni meri pomagala pri gospodarski obnovi Grčije, ako grška vlada ne podvzame odločnih ukrepov za uvedbo nadzorstva nad inflacijo, ustavitvijo va-

lute, zmanjšanjem vladnih izdatkov in povečanjem dohodkov ter učinkovitega dela državnih ustanov in uprave, kakor tudi za obnovo industrije in trgovine.«

»Ackerson je končno izjavil, da morajo Grki izvesti gotove reforme, ako hočejo, da se ustvari možnost izboljšanja položaja Grčije, ki se neverjetno hitro slabša.

V 33 dneh Sofuliseve vlade so ubili 52 rodoljubov

Grška policija napada člane EAM-a, ki so se vračali z mitinga — Prvi kongres grške protifašistične mladine

Pariz, 17. jan. Tass poroča, da je voditelj grške radikalne republikanske stranke Lulis, ki se sedaj mudi v Parizu, na sestanku s predstavniki francoskega tiska opisal položaj v Grčiji in rekel: »Grško ljudstvo je imelo še nekaj upanja pri spremembi vlade, ki je nastala 21. novembra. Sedaj pa je vsakega jasno, da je tako imenovana demokracična vlada Sofulisa samo orodje reakcije. V Grčiji raste teror. V 33 dneh, odkar je bila sestavljena nova vlada, so ubili 52 rodoljubov. Gospodarski položaj dežele je vsak dan težji. Dražina je izgubila dve tretjini svoje vrednosti.

Samo demokratična vlada, ki bi resnično predstavljala ljudstvo in v kateri bi bila organizacija EAM-a zastopana v precejšnji meri, bi lahko omogočila svobodne volitve in izboljšala gospodarski in politični položaj Grčije.

Atene, 17. jan. (Tanjug) Kakor poroča Reuter, je bilo po oboženem spopadu med pristasi skupine EAM-a in policije v Volosu v vzhodni Grčiji ubitih troje oseb, 15 jih je bilo pa ranjenih. Pristasi EAM-a so se vračali z mitinga, na katerem je govoril voditelj Komu-

nistične partije Grčije Zahariades. V svojem govoru je izjavil, da je zlasti sedaj »navzočnost britanskih čet v Grčiji bolj kot kdaj koli neupravičena in nevarna.«

Atene, 17. jan. Tass poroča, da se je 13. januarja pričel v Atenah prvi kongres grške protifašistične mladine. Okrog 600 zastopnikov je prišlo iz vseh krajev Grčije. Kongresu so prav tako prisostvovali predstavniki mladine s Cipra. Član centralnega komiteta grške mladinske rodoljubne organizacije Kanelopoulos, ki se je udeležil mednarodnega mladinskega kongresa v Londonu, je podal poročilo o mladinskem gibanju v drugih državah.

Kongres so pozdravili eden izmed voditeljev ELAS-a general Siarez in predstavniki mnogih javnih organizacij.

V Pireju stavka 3000 pristanških delavcev

Atene, 17. jan. (Tanjug) Reuter poroča, da stavka v Pireju 3000 pristanških delavcev, istočasno je prekinilo delo veliko število industrijskih delavcev, medtem ko so državni uradniki zagrozili, da se bodo stavki pridružili, ako njihove zahteve ne bodo sprejete.

Anglija hoče kljub ameriškega posojilu obdržati imperialni sistem in šterlingov blok

Moskva, 17. jan. (Tass) Sovjetski gospodarski Lemn podaja v »Pravdi« analizo anglo-ameriškega gospodarskega sporazuma:

Washingtonski sporazum najbolje osvetljuje bistvo gospodarskih odnosov med Anglijo in Združenimi državami v njeni povojni fazi. Izvršila se je sprememba v moči: svetovni gospodarski položaj Anglije se je poslabšal, svetovni gospodarski položaj Združenih držav pa se je okreplil. Vendar pa Anglija nima namena, da bi zapustila svoj položaj brez boja. Gospodarska nasprotja med interesi obeh držav so se poostrižila, območje teh nasprotij pa se je močno povečalo. Obe državi se trudita na vse načine, da bi se izognili resnim pretresljajem.

Washingtonski sporazum in anglo-ameriški petrolejski sporazum, ki sta bila nedavno podpisana, sta samo protukrep, ki naj prepreči gospodarsko vojno. Vendar pa ta dva sporazuma ne pomenita, da je gospodarske borbe že konec. Borba se bo zdaj osredotočila na to, da se omeji sistem imperialne trgovine in da se izvede konkretna razdelitev vplivnih območij funta in dolarja. Inozemski tisk poudarja, da bo Anglija storila vse potrebno, da obdrži imperialni sistem, kakor tudi šterlingov blok.

Sporazum nikakor ne odstranjuje ostre konkurence na tržiščih, borba za gospodarska in politična vplivna območja se bo nadaljevala.

Velike stavke v Buenos Airesu

Buenos Aires, 17. jan. Reuter poroča, da so v Buenos Airesu pričeli stavkati skoro vsi delavci. Na borzi in žitnem tržišču ni bilo nobenih poslov. Pristaniške je mrtvo. Stavka se širi tudi na druga pristanišča. Vse tovarne za mesne konzerve so zaprte. V Buenos Airesu vlada pomanjkanje življenjskih potrebščin.

Vstop dveh ministrov v vlado Petra Groze je izraz težnje po demokratizaciji dežele

Moskva, 17. jan. (Tass) V zvezi z vstopom dveh članov liberalne stranke v vlado Petra Groze, kakor je bilo sklenjeno na konferenci treh zunanjih ministrov v Moskvi, pišejo »Izvestjaj«: Vlada Petra Groze je izvedla že veliko in plodonosno delo za demokratizacijo političnega režima in javnega življenja v Romuniji. Vladni program v notranji in zunanji politiki uživa podporo širokih ljudskih množic. Vstop predstavnikov liberalne in narodne zaran-

Dönitz je v soglasju s Hitlerjem organiziral totalno vojno na morju

Dönitzev tajni ukaz: »Ne rešujte preživeli brodomcev! V tej vojni moramo biti neusmiljeni!«

Nürnberg, 17. jan. (Tanjug) Reuterjev dopisnik Charles Lynch poroča, da je britanski tožilec polkovnik Phillimore prečital obtožnico proti admiralu Dönitzu, bivšemu komandantu nemške mornarice, ki je po razpadu rajha bil kratak čas »nemški fuhrer« v Flensburgu. Polkovnik Phillimore je navedel listino iz nemške podmorniške flote po letu 1935. Tožilec je dejal:

»Dönitz je začel z vso energijo graditi podmorniško floto. Nemčija je v prvem letu vojne potopila okrog 3 milijone brutto registrskih ton zavezniškega brodrovja. Ta številka dokazuje bolje, kakor vsi drugi uradni podatki, kakšna je bila delavnost tega človeka.« Tožilec je pokazal, s kakšnim fanatizmom je Dönitz podpiral Hitlerja in nacistični režim in navedel nekaj stavkov iz njegovih govorov.

Marca 1944 je Dönitz dejal v svojem govoru po radiu: »Kaj bi se danes zgodilo z našo deželo, ko bi nas fuhrer in nacionalizem ne bila združila.« Po atentatu na Hitlerja je dejal: »Sveta jeza in neobzdrani bes navdajata naša srca ob zločinskem poskusu, ki bi lahko veljal življenje našega ljubelega fuhrerja.« Dönitz je mornariškim komandantom govoril, da je treba mlade oficirske kadre vzgajati tako, da postanejo neomajni varuhi nacional-socialistične države.

Nato je polkovnik Phillimore omenil poročilo admirala Dönitza z dne 9. oktobra 1939 o napadu na Norveško, in govor o prednostih in pomankljivostih posameznih norveških oporišč.

Tožilec je prečital »tako vojno zapoved«, v kateri ukazuje Dönitz podmorniškim posadkam: »Ne rešujte preživeli brodomcev in ne peljite jih s seboj. Ne brigajte se za čolne trgovske brodovja. Vremenske prilike in oddaljenost od kopnega nimajo nobenega pomena. Skrbite samo za svojo ladjo in stremite za tem, da čim prej dosežete nov uspeh. V tej vojni moramo biti neusmiljeni.«

Tožilec je iz zapisnika o razgovoru, ki ga je imel Hitler 3. januarja 1942, leta z japonskim veleposlanikom Ošinom, navedel Hitlerjevo izjavo, da bodo nemške podmornice krizirale tudi pred pristanišči Združenih držav Amerike. Nato bodo podmornice poslane tudi do Freetowna (Sierra Leone v zap. Afriki) in križarke celo do Capetowna. Hitler je poudaril, da bo pomanjkanje osebja ena glavnih težav za Združene države Amerike, ne glede na to, koliko ladij zgradijo. Zato, je dejal Hitler, bomo brez opomina potaljali tudi trgovske ladje, da bi se uničilo čimveč članov njihovih posadk. Ko

se bo zvedelo, da pri potapljanju pogine večina mornarjev, bodo Američani kmalu imeli težave pri navačenju novih mornarjev. Borimo se za svoj obstoj. Ne moremo se ozirati na nobena sentimentalna čustva. Moramo izdati ukaz, da podmornice, ko so torpedirale ladje, pridejo na površje in pobijejo preživele brodomceve v rešilnih čolnih, v primeru, ko ni mogoče ujeti tujih mornarjev.«

Iz zapisnika je razvidno, da se je japonski veleposlanik Ošima strinjal s tem Hitlerjevimi mišljenjem in dejal, da se bodo tudi Japonci ravnali po teh metodah. V strogo zaupnem ukazu, ki ga je Dönitz izdal nemški mornarici 17. septembra 1942, se ponavljajo besede: »Bodite neusmiljeni! Rešujte brodomce samo v primerih, ko bi bile njihove izjave lahko važne za vašo ladjo.« V nemškem mornariškem dnevniku stoji na nekem mestu zapisano:

»Opozarjajo se vsi komandanti, da je vsak trud pri reševanju posadk potopljenih ladij v nasprotju z najbolj osnovnimi zahtevami vojne po uničevanju sovražnih ladij in njihovih posadk.«

Polkovnik Phillimore je nato razvil mornariške zemljevide, v katerih je za beležen razpored nemških podmornic na dan vojne napovedi. Phillimore je izjavil: »Očividno je, da so podmornice, ki so bile na teh položajih 3. septembra 1939, natno prej zapustile Kiel.« Iz listin nemškega mornariškega arhiva, ki se tičejo povečane mornariške vojne, je razvidno, da je Hitler na temelju nekoga Dönitzovega poročila že leta 1940 sklenil tole: »V Britanskem kanalu je treba napasti vse ladje brez opozorila. Pred inozemstvom je treba reči, da so ladje naletele na mine.«

Po govoru polkovnika Phillimorea je začelo sodišče zasliševati pričjo Petra Heisiga, ki ga je sodišče poklicalo na zahtevo britanskega tožilca. Heisig je bil septembra 1942 na tečaju za podmorniške oficirje. Izjavil je, da je Dönitz, ko je obiskal ta tečaj, dejal: »V bodoče moramo voditi totalno vojno proti ladjam in posadkam. To pomeni, da ne sme noben mornar s potopljenega ladje dospeti v bodoče domov. Po potopitvi ladje je treba uničiti vsa sredstva za reševanje in tako odstraniti vsako možnost, da bi se člani posadke rešili.«

Med križnim zasliševanjem je Heisig izjavil, da je neki oficir na tem tečaju pojasnil gojencem, da morajo biti oficirji na palubi podmornice, ko bodo pobili posadko zavezniških trgovinskih ladij, Heisig je dodal: »Vendar pa to ni bilo pismeno povelje.«

V japonskem javnem življenju še vedno prevladuje vpliv veleposesnikov in velikih gospodarskih družb

»Pravda« o fašističnih bankroterjih, ki se trudijo, da bi ohranili japonski imperializem

Moskva, 17. jan. Tass poroča: Poteklo je dovolj časa, odkar je Japonska podpisala brezpogojno predajo. V tem času bi lahko prišle demokratične dežele do izraza, politične stranke pa razvile svojo delavnost, piše Avaril v »Pravdi«. Vendar pa ni tako. Fašistični bankroterji se trdovratno oklepajo oblasti. Nimajo namena, da bi stopili s politične pozornice. Nasprotno, obupno si prizadevajo, da bi obdržali svoje položaje in oblast v deželi in bi tako omogočili napredovanje sil, ki podpirajo japonski imperializem in novo vojno napadalnost.

Med tem pa kažejo opazovalci japonskega političnega življenja presenečenje v zvezi z burko, ki so jo odgrlili v decembru v tak imenovanem japonskem parlamentu. Ta burka še ni končana in se nadaljuje v saloni demobiliziranih japonskih generalov in po pisarnah industrijskih veljakov in v privatnih pisarnah ministrov, ki pripravljajo »demokratične« volitve v bližnji bodočnosti.

Pisec natančno analizira reakcionarni značaj japonskega parlamenta in sedanji politični položaj v deželi, za katerega je značilno, da so se stare fašistične organizacije »Združenje za pomoč kroni«, »Veliko japonsko politično združenje« in druge hitro preorganizirale v »Napredno stranko«, »Liberalno stranko«, »Socialistično stranko« in pod novim imenom nadaljujejo svoje delovanje brez kakih ovir.

Pisec pravi: Čeprav je sedaj na Japonskem nad 30 raznih strank, tekmuje večina med njimi v reakcionarni delavnosti. Skoro vse resnične demokratične stranke na Japonskem se smatrajo za »male stranke«, ker nimajo upanja, da bi dobile večje število mandatov pri volitvah, ker ne uživajo finančne pomoči monopolističnih koncernov in japonskih oblasti. Pod sedanjimi pogoji in v času, ko gospodarijo monopolistični koncerni in fevdalci v gospodarskem življenju in izvajajo politično oblast, se demokratične sile ne morejo razviti.

Kakor prej tako držijo tudi sedaj v političnem življenju Japonski organizatorji japonske napadalnosti, monopolisti in izdelovalci topov Micubisti, Sumitomo, Ajukava, Kuhara skupno s fevdalnimi birokrati ter demobilizirano odnosno nedemobilizirano vojaško kličko, vidne položaje. V vojnem času so imeli ogromne dobičke, ki so jih izvlekli iz Mandžurije, Kitajske, Filipinov in Nizozemske Vzhodne Indije.

Cesarski dvor pa ne zaostaja za japonskimi industrijskimi in veleposesniškimi veljaki. Dvor je eden najmočnejših koncernov v Japonski. V svoji nooletni poslanici je cesar Hirohito poudaril, da je teorija, ki govori o božanstvu cesarja, in o tem, da so Japonci izvoljena rasa, lažne. To popuščanje ima očividno namena, da bi cesar s tem, ko se odreka »nebeškemu carstvu«, ohranil svoje »cesarsstvo na zemlji« z vsem ogromnim bogastvom, ki direktno pripada cesarskemu dvoru.

Japonski reakcionarji, ki so se sedaj spremenili v demokrate, še vedno visoko cenijo cesarja in monarhijo kot svojo zastavo. To zastavo pa imenujejo sedaj »demokratično« in ne božansko. S tem primitivnim načinom postopanja hočejo obdržati svojo oblast nad ljudstvom. S tem v zvezi je vredno pozornosti tudi dejstvo, da proglašajo skoro vsi japonski listi, ki komentirajo nedavno Mac Arthurjevo naredbo v zvezi s čiščenjem državnih organov in ustanov od vojnih zločincev, skoro vse ministre sedanje japonske vlade kot vojne zločince, ki jih navaja Mac Arthurjeva naredba. Zato ni čudno, da aponska vlada, ki je imela več sej, na katerih je razpravljala o Mac Arthurjevi naredbi, ni v tem pogledu ničesar sklenila. Tako se japonski militaristi oslanjajo na svojo ogromno gospodarsko moč, kakor tudi na svojo politično moč in čuvajo s tem temelje in stebre japonskega militarizma. Soglasno nastopajo proti demokratičnim organizacijam, da se ne bi prebudile množice.

Pisec navaja, da so še konec novembra 1945 ustanovili »blok za borbo proti demokratičnim strankam« in navaja knjigo »Japonski militarizem«, katero je napisal John Mac Giffrey. V njej zagovarja potrebo, da bi enkrat za vselej preprečili prevladovanje velikih monopolistov v japonskem gospodarstvu in onemogočili ustvaritev pogojev za novo vojno.

Splošna stavka telefonskih delavcev v Ameriki

New York, 17. jan. (Tass) Predsednik neodvisne narodne federacije telefonskih delavcev Združenih držav Amerike Byrney v Washingtonu je izjavil, da je izvršni odbor organizacije sklenil, da se prične splošna stavka telefonskih delavcev. Skupno z njimi bodo prav tako stavkali delavci radijskih postaj, tiskarn in drugi. Byrney ni hotel odgovoriti na vprašanje, ali se bo stavka nadaljevala, ako vlada uvede nadzorstvo nad organizacijami delavcev telefonskih central.

New York, 17. dec. (Tanjug) Reuter poroča, da so stopili v stavko delavci industrije mesnih izdelkov. Oskrbovanje z mesom in Združenih državah bo izredno omejeno. V stavki je 268.000 delavcev. To je druga velika stavka, ki je izbruhnila v poslednjih dneh. S tem se bo število stavkajočih delavcev po vsej državi povečalo na 873.000. Do stavke je prišlo, ker so predstavniki delodajalcev odbili zahtevo sindikata, da se povišajo mezde od 15 na 35 centov na uro.

OBVESTILA

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE NVS je dovolilo upravi Ljudske pravice, glasilu KPS v Ljubljani, da akcijo za zbiranje prostovoljnih prispevkov za svoj tiskovni sklad, ki je bila odobrena v letu 1945, a takrat ni bila izvršena, izvede na ozemlju vse Slovenije s takojšnjim početkom do 23. februarja 1946.

VAZNO ZA IZSELJENCE V AMERIKI! Iz Zveznega ministristva za socialno politiko smo prejeli poročilo ki je zelo važno za sorodnike naših izseljencev v ZDA in Kanadi.

Poročilo pravi, da more vsak izseljenec poslati svoji družini v Jugoslaviji po tisoč dolarjev mesečno. Vrednost dolarja ZDA je določena po uradnem tečaju Din 50.- za 1 dolar.

Izseljenci morajo izvršiti tozadovno plačilo pri vsaki ameriški banki, toda vedno samo na račun Narodne banke v Beogradu, ki bo koristniku v Jugoslaviji izplačala protivrednost v dinarjih in sicer preko Poštno hranilnice, t. j. preko najbližje pošte.

V pismih naš izseljenci ne pošiljajo dolarških bankovcev, še manj pa čeke, ker jih tu ni mogoče zamenjati.

Važno je tudi, da izseljenci pazijo na to, da bo ameriška banka pravilno napisala naslov, t. j. ime, kakor tudi kraj, kamor se bo denar poslal: razen kraja morata biti tudi naveden okraj. Skratka naslov onega katerega bo denar namenjen, mora biti točen, da ne bi bilo treba zaradi napačnega naslova pošiljati denarja nazaj.

Izseljenci v Kanadi morajo pošiljati denar samo preko Bank of Montreal v Ottavi in sicer prav tak le na račun Narodne banke v Beogradu, ki je edina pooblaščenca, da sprejema denarne pošiljke iz inozemstva. Vrednost Kanadskega dolarja znaša din 45.-.

V ostalem volja isto kot za izseljence v ZDA.

OBJAVA

Tarifa za prevoz blaga s cestnimi motornimi vozili ki jih upravlja M. L. P.:

Tov. minister za lokalni promet je podpisal na osnovi odločbe Gospodarskega sveta pri zvezi vladi v Beogradu št. 8598 od 30. 10. 1945, ki je objavljena v službenih obvestilih zveznega urada za cene št. 1-1 od 15. 11. 1945, tarife za prevoz blaga s cestnimi motornimi vozili, ki jih upravlja MLP, ki je že stopila v veljavo.

Tarifa se bo prodajala na vseh avtopostajah MLP in v blagajni ministristva za lokalni promet v Ljubljani, na Aleksandrovi cesti 5, po ceni od 20 dinarjev. Dotiskana bo v približno 10 dneh. Med tem časom pa je interesentom tarifa na vpogled pri avtopostajah v Ljubljani in Mariboru in v prometnem odseku ministristva za lokalni promet.

IZ MINISTRSTVA ZA LOCALNI PROMET

NOVE TELEFONSKE ŠTEVILKE Ministristvo za prosyeto ima od danes naprej sledečo telefonske številke: 28-71, 28-72, 28-73, 28-74, 28-75.

POZIV UPNIKOM IN DOLŽNIKOM!

Delegat ministristva za industrijo in rudarstvo NVS pri tvrdki Kolene Rudolf tovarna usnja, Rečica ob Savinji, poziva vse upnike in dolžnike, da v 8 dneh po objavi tega poziva prijavijo vse svoje terjatve in dolgove proti omenjeni tvrdki s predložitvijo dokaznih listin. Pravice, ki se do tega roka ne bodo prijavile se bodo štela za ugasle in se ne bodo več upostevale. Delegat ministristva pri tvrdki Kolene Rudolf, usnjarna, Rečica ob Savinji

OBVESTILO

naročnikom Slovenskega zbornika 1945. Ko je Državna založba Slovenije izročila Slovenski zbornik 1945 v tisk, je bila določena naklada, ki je bila že v subskripciji popolnoma razprodana. Zato se je Založba še med tiskom morala odločiti za dodatno naklado, ki pa še ni dotiskana.

Dostava Zbornika se zaradi tega sedaj ne bo mogla izvršiti v celoti, ampak bodo knjigo prejeli naročniki po vrstnem redu, kot se jo pač naročijo. Vendar bodo do srede februarja Zbornik prejeli vsi naročniki, tudi tisti, ki se bodo še na novo prijavili. Prosimo torej vse one, ki knjigo ne bodo dobili že sedaj, da potrpijo do zgoraj označenega roka. Nove naročnike opozarjamo, da lahko dobe Slovenski zbornik 1945 samo v kartonirani vezavi in za ceno Din 200.

Končno obvešča Državna založba Slovenije svoje naročnike, da bo knjiga Preživnega Vozarica »Od Kotelja do Belih vod« izšla konec prihajajočega tona. Državna založba Slovenije

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE OBJAVLJA:

Vse prošnje privatnikov za potna lista in počne dovolilnice v cono B so vlagajo izključno samo pri okrajnih oziroma v Ljubljani pri četrtinskih odborih.

Istotam vsak vlagatelj potno dovolilnico tudi dvigne. Vanka intervencija in povpraševanje pri Odseku za potna dovoljenja samo ovira hitro poslovanje in zato je v interesu vseh, ki žele potovati, da ne zavirajo dela oblasti z intervencijami, ki so itak v vsakem primeru brezuspešne. Vse potrebne informacije pa se lahko dobe pri krajevnih oziroma četrtinskih odborih.

OPOZORILO

Podružnica Federalnega zavoda za socialno zavarovanje v Celju opozarja delodajalce, da bo plačilnim nalogom za december 1945, ki jih bodo delodajalci prejeli tekom meseca januarja 1946, priložila posebne statistične listke, na katere bo treba vpisati dneve rojstva vsakega zavarovanca, njegove žene in otrok, odnosno zavarovavke in njenih otrok, če jih sama vzdržuje.

Vabimo vse delodajalce, da poskrbe, da so bodo priloženi listki šimpreje, najpozneje pa v 8 dneh, pravilno in šljivo izpolnjeni vrnil podružnici v Celju. Pri izpolnjevanju listkov se je točno držati navodil, napisanih na zadnji strani priloženih listkov.

PRESKRBA

DELITEV KRVAVIC

Potrošniki okrožnega mesta Ljubljane prejmejo v soboto dne 19. I. 1946 dopoldne pri svojih stalnih mesarjih na odrezek »13 januar 1946: osnovne živilske nakaznice ali odrezek »33 januar 1946: nakaznice št. III. izdane od MNOO - odsek za preskrbo Ljubljana po 1 dozo krvavice na osebo za dobo enega tedna. Doza ima 34 dekagramov čiste teže.

Zdravstveni zavodi in bolniki prejmejo na odrezke bolniških nakazil isti dan eveže meso.

Prodajna cena za eno dozo je din 15.50. Za vsako vrsteno prazno dozo mesarjin prejme potrošnik din 2.

Porabna doba za ribje konzerve od zadnje delitve se zaradi dodelitve krvavice podaljša za dobo enega tedna.

Mesarji prejmejo meso za bolnike v petek 18. t. m. ob 11. uri na mestni klavnic, krvavice v dozah pa isti dan od 14-17 ure v skladišču Gregorc, Gosposvatska cesta 1.

Prazne doze in kartone od prejšnje delitve ribjih konzerv vrnejo mesarji na mestni klavnici in to:

mesarji od A-M v torek 22. t. m. od 8-12 ure,

mesarji od N-Z v sredo 23. t. m. od 8-12 ure.

Odrezke predložijo mesarji v četrtek dne 24. t. m. od 8-12 ure na Navodu. Novi trg 4-II, soba št. 14.

Krvavice v dozah so slične domačim, le, so brez primesi riža ali kane. Lahko se jedo mrzlo brez predelave, ali segrete. Takim se tudi dodaja riz, kaša ali jesprenj. Odprte doze se morajo takoj porabiti.

Opozorjamo potrošnike, da je vrste konzerv nimajo doge potrošne dobe, pa se zaradi tega svetuje, da se šimprej porabijo.

UREDBA

o prometu s klavnimi konji.

Na podlagi odločbe zveznega ministristva za trgovino in preskrbo z dne 8. 6. 1945, Ur. list DFJ št. 356-40, s katero se določajo predmeti, ki spadajo pod načrtno razdeljevanje in potrošnje in v zvezi s tomanjenjem z dne 1. 9. 1945, Ur. list DFJ št. 651-69, predpisuje ministristvo za trgovino in preskrbo Narodne vlade Slovenije spoznavno z ministristvom za kmetijstvo naslednje

uredbo:

1. člen. Pravico odkupovati klavne konje na ozemlju ljudske republike Slovenije ima izključno Nabavljalni zavod Slovenije (Navod). Klavne konje odkupujejo podružnice Navoda ali od njega posebej pooblaščen odkupovalci po uradno določenih cenah.

2. člen. Odkupljene klavne konje razdeljuje in kolje Navod oziroma od njega pooblaščen mesarji po navodilih ministristva za trgovino in preskrbo NVS.

3. člen. Vse klavne konje mora pred zakolom pregledati pristojni državni veterinar, ki mora ugotoviti če konj res ni sposoben za delo in o tem izdati uradno potrdilo.

4. člen. Kršilci te uredbe bodo kaznovani po zakonu o zatiranju nedopustne špekulacije in gospodarske sabažaje z dne 23. 4. 1945, Ur. list DFJ št. 241-26. Klavni konji, prodani ali zaklani v nasprotju s predpisi te uredbe, se zaplenijo.

5. člen. Ta uredba velja od dneva objave v Uradnem listu.

Ljubljana dne 14. januarja 1946. IV. št. 16-1.

Minister za trgovino in preskrbo: Tone Fajfar, s. r. Minister za kmetijstvo: Janez Hribar, s. r.

POJASNILO

K odredbi ministristva za trgovino in preskrbo Narodne vlade Slovenije o razdeljevanju blaga, ki je pod zaporo.

Glede na določbe odredbe o razdeljevanju blaga, ki je pod zaporo z dne 23. 6. 1945, št. IV-2296-1, Uradni list št. 123-14 dajem tole

pojasnilo:

I. Ministristvo za trgovino in preskrbo ne izdaja nakazil posameznikom, ti naj se obračajo vedno le na pristojne krajevne ali okrajne ljudske odbore. Če v dotičnem okraju ni na razpolago blaga, ki ga želi prosilec, naj okrajni (mestni) ljudski odbor po redni poti zahteva primerno količino takega blaga za potrebe okraja, le v nujnih primerih sme napotiti prosilca neposredno na nadrejeni okrajni ljudski odbor, v nobenem primeru pa ne na ministristvo za trgovino in preskrbo. Okrajni ljudski odbori zberejo vse podatke o potrebah ter jih pošljejo ministristvu za trgovino in preskrbo.

II. Ministristvo za trgovino in preskrbo Narodne vlade Slovenije izdaja nakazila za nabavo blaga, ki je pod zaporo, le tam upravičencem:

1. Intendaturi IV. armije (družinski člani pripadnikov vojske dobe nakaznice za racionalizirane predmete razen za živila in kurivo pri pristojnih okrajnih ljudskih odborih);

2. ustanovam zvezne vlade in drugim osrednjim ustanovam za potrebe, ki jim ne morejo zadostiti pri pristojnih krajevnih organih;

3. pošti, železnici ter vsem drugim zveznim podjetjem kakor tudi podjetjem in ustanovam NVS, kolikor gre za potrebe, ki niso samo krajevnega značaja, ampak se nanašajo na območje več okrožij;

4. industriji za nabavo proizvajalnih sredstev.

IV. št. 7161-1. Ljubljana, dne 14. I. 1946. Minister za trgovino in preskrbo: Tone Fajfar, s. r.

PROSTA PRODAJA POSNETEGA MLEKA

Z ozirom na objavljeni razdelilnik mleka, je ministristvo za trgovino in preskrbo odredilo, da se v Ljubljani vse količine

mleka, ki ostanejo po kritju določenih dnevnih potreb upravičencem predelujejo v maslo in se posplo maslo prodaja v prosti prodaji. Pridobljeno količine masla so potrebne za preskrbo zdravstvenih ustanov z maščobami.

Posneto mleko je odvzeta maščoba do 10 odstotkov, a prodajajo ga prosto po din 2.30 za 1 liter sledeče mlekarnice:

Babič Alojzija, Gregorčičeva 4, Turk Frančiška, Tržaška cesta 6, Zorko Pepca, Gosposka ul. 16, Brožič Jožefa, Prod. Skofija 21, Rozman Josipina, Kolodvorska ul. 15, Stefančič Marija, Gosposvetska c. 10, Daberlet Slavka, Tovarniška ul. 17, Amberlet Ivanka, Celovška c. 105, Petek Angela, Tržaška c. 62 in Vidic Stane, Stančičeva ul. 2.

NOVI NAČIN NAKAZOVANJA ČEVLJEV

Ministristvo za trgovino in preskrbo je izdalo enotne nakaznice za čevlje vseh vrst, ki se dela v sledeče skupine: Nakaznica A - 1 par moških čevljev, Nakaznica B - 1 par ženskih čevljev, Nakaznica C - 1 par moških ali ženskih delovnih čevljev.

Nakaznica C - 1 par otroških čevljev od št. 25 do št. 38.

Nakaznica D - 1 par gozjarič.

Nakaznica E - 1 par ortopedičnih čevljev po meri.

Navedene nakaznice so veljavne po vsej Sloveniji. V svrhu pravilne in uspešne izvedbe pri razdelitvi označenih nakaznic naroča ministristvo za trgovino in preskrbo sledeče:

1. Takoj je ukiniti izdajanje dosedanjih nakaznic za nabavo čevljev, oziroma usnja in guma.

2. Okrajni odseki bodo prejeli gotovo število novih nakaznic, katero lahko takoj izdajajo.

3. Nove nakaznice za čevlje so obračunavale z novim kontingentom, oziroma zalogo.

4. V kolikor so stare nakaznice še v prometu obdržijo veljavnost na sedaj veljavnem področju enega okrožja.

5. Stare nakaznice za čevlje veljajo, v kolikor so izdane, samo do vključno 15. februarja 1946.

6. Vsi okrajni odseki za trgovino in preskrbo morajo takoj javiti vse razpoložljive zaloge že izgotovljenih čevljev po zgoraj označenih skupinah do 31. januarja t. l. Prijave je treba poslati oddelku za organizacijo in kontrolo pri ministristvu za trgovino in preskrbo NVS v Ljubljani.

7. Ortopedične čevlje bo izdal samo okrajni odsek za trgovino in preskrbo. Vsi prošilci za ortopedične čevlje morajo vložiti prošnje za izstavitve nakaznice, opremljene z zdravniškim spričevalom na okrajni odsek za trgovino in preskrbo. Potrjeno prošnje in zdravniško potrdilo pošlje okrajni odsek okrožnemu oddelku za trgovino in preskrbo zaradi izstavitve nakaznic za ortopedične čevlje.

VII-31/2. Oddelk za organizacijo in kontrolo pri ministristvu za trgovino in preskrbo NVS v Ljubljani

Nakazovanje usnja čevljarjem za pravila. MLO obitno industrijski oddelk v Ljubljani, Beethovnova ul. 7-II bo pričel z nakazovanjem usnja za popravilo čevljev 19. t. m. Čevljarji morajo naj se zglasijo po začetnem prijmkov v naslednjem redu: 19. A in B; 21. C, C, D, E, F, G, H; 22. J in K; 23. L, M, N, O; 24. P, R, S; 25. S, T, V; 26. Z in Z. Vsek mojster naj prinese s seboj točen obračun prejšnje zaloge z računom o kupljenem blagu in prijavnice Zavoda za socialno zavarovanje za pomočnike, ki jih sedaj zaposluje. Nakaznice bo MLO izdal od pol 9 do 12. ure.

RAZDELITVE DODATNIH ŽIVILSKIH NAKAZNIC ZA MLADINO OD 8. DO VKLJUČNO 14. LETA STAROSTI, ZA MESEC JANUAR IN FEBRUAR V MESTU LJUBLJANI

Četrtni ljudski odbori naj prevzamejo omenjene nakaznice danes v odseku za živilske nakaznice, palača Bata I nadstropje. Razdeljevanje dodatnih živilskih nakaznic za mladino, ki je rojena v času od 1. januarja 1932 do 31. decembra 1938, za meseca januar in februar se bo vršilo v pisarnah vseh četrtinskih ljudskih odborov (vsaka četrt za navedeno mladino svojega območja).

Dne 19. t. m. z začetnicami prijtmka A-J, dne 21. t. m. K-O in dne 22. t. m. P-Z.

Dodatne nakaznice se računajo po 1 din. Stranke morajo prinesiti s seboj osnovno živilske nakaznice za omenjeno mladino in njih rojstne listine.

POJASNILO H KATEGORIZACIJI LAHKIH DELAVCEV

Dodatno o objavljenim določilom glede kategorizacije lahkih delavcev, ki so upravičeni prejemanj dodatne živilske nakaznice »LD« za lahke delavce pojasnjujemo, da se prištevanje med lahke delavce poleg fizičnih tudi vsi nameščenci in uslužbeni vseh državnih, zadržinskih ali zasebnih podjetij in ustanov, torej tudi vseh vrst zavodov, univerz, gimnazij, vseh vrst ostalih šol, nameščenci pri radio-službi, tisku itd. četudi niso neposredno vključeni v proizvodnjo ali obnovo.

Vsi lahki delavci naj pa že objavljenih predpisih prijavijo svojo upravičenost na četrtinski poli in naj zaradi preglednosti vnesajo sledeče podatke v sledečem prostornem razporedu:

(Žig podjetja, ustanove itd.) dne _____ 1946

POTRDILO

v svrhu izstavitve dodatnih živilskih nakaznic za lahke delavce. Potrjujem, da je tov. rojen dne _____, stanujoč v _____, uslužben pri tukašnjem podjetju, zavodu itd. v svojstvu _____ S. F. - S. NI

Podpis predstavnika podjetja: _____ (Žig)

Potrđila je v dvojniku podat pri pristojnem uličnem odboru najkasneje do 30. t. m.

RAZDELJEVANJE DODATNIH ŽIVILSKIH NAKAZNIC ZA TEŽKE DELAVCE (TD) ZA MESEC JANUAR V MESTU LJUBLJANI

Četrtni ljudski odbori morajo takoj po prejemu posebnih prijav (na dosedaj veljavnih naročilnicah ABCD) za dodatne živilske nakaznice za vse one težke delavce (TD), za katere je prejšnja kategorija najtežjih delavcev razširjena in v mesecu januarju niso prejeli dodatnih živilskih nakaznic za najtežje delavce (NTD), iste (t. j. posebne prijave) nemudoma predložiti MLO - oddelku za trgovino in preskrbo, odseku za živilske nakaznice, palača Bata I. nadstropje.

Po predložitvi zgoraj omenjenih prijav prejmejo četrtni ljudski odbori naslednje dni za vsakega upravičenca nakaznico za delavce pri najtežjih delih (KTD), ker mesečne dodatne živilske nakaznice za težke delavce (TD) za mesec januar ne obstojajo.

Četrtni ljudski odbori naj po prevzemu nakaznic iste takoj izročijo podjetjem, ki naj nakaznice nemudoma razdelijo upravičencem.

Opozarjamo vse težke delavce (TD), ki so preskrbljeni z maščobo (ker so klali) ali z moko (ker so pridelali krušna žita) ne pripadajo dodatke, razen sladkorja. Odrezke za maščobo in moko morajo v tem primeru oddati podjetju, ki obračuna te odrezke pri četrtinem ljudskem odboru, ta pa pri MLO - oddelku za trgovino in preskrbo.

Ker morajo četrtni ljudski odbori položiti obračun izdanih tedenskih dodatnih živilskih nakaznic pri oddelku za živilske nakaznice v palači Bata I. nadstropje, na način kakor doslej in sicer najkasneje do 6. februarja, naj podjetja skrbno, da bodo šimprej odnosno pravočasno predložila obračune v smislu okrožnice ministristva za trgovino in preskrbo IV št. 2550/243 z dne 1. 10. 1945 o uraditvi prejemanja dodatnih živilskih nakaznic za najtežje delavce.

RAZDELJEVANJE DODATNIH ŽIVILSKIH NAKAZNIC ZALAHKE DELAVCE (LD) ZA MESEC JANUAR V MESTU LJUBLJANI

Ulčni (blokovni) odbori so dolžni javiti v ponedeljek dne 21. t. m. takoj zjutraj četrtim ljudskim odborom, koliko izvinih potrdil delodajalcev (podjetij) so lahki delavci (LD) oddali do vključno 20. t. m.

Četrtni ljudski odbori naj prevzamejo navedene nakaznice v ponedeljek dne 21. t. m. v odseku za živilske nakaznice, palača Bata I. nadstropje. S seboj naj prinesejo spisek uličnih (blokovnih) odborov, iz katerega mora biti razvidno, koliko nakaznic potrebuje vsak ulični (blokovni) odbor in koliko znaša skupno število vseh lahkih delavcev (LD) v območju vsake mestne četrti.

Ulčni (blokovni) odbori prejmejo na podlagi predložitve izvinih potrdil delodajalcev (podjetij) dodatne živilske nakaznice za lahke delavce (LD) za mesec januar pri svojih četrtinskih ljudskih odborih v torek dne 2. t. m.

Vsi ulični odbori prično deliti dodatne živilske nakaznice za mesec januar vsem tistim lahkim delavcem (LD), ki se bodo prijavili do vključno nedelje dne 30. t. m., v sredo dne 23. t. m. in sicer samo proti podpisu prejemnika (upravičenca) na dvojni potrdila delodajalca (podjetja). Torej je vsak poseben seznam o razdeljenih nakaznicah nepotreben.

Dodatne nakaznice se računajo po 1 din. Ulčni (blokovni) odbori so dolžni najkasneje do 4. februarja položiti obračun izdanih dodatnih živilskih nakaznic za lahke delavce pri četrtinskih ljudskih odborih, ti pa takoj MLO - oddelku za trgovino in preskrbo, odseku za živilske nakaznice, palača Bata I. nadstropje.

Opozarjamo vse lahke delavce (LD), ki so preskrbljeni z maščobami in moko, da njim ne pripadajo dodatke, razen sladkorja in so dolžni oddati odrezke za maščobo in moko uličnemu ali blokovnemu odboru, ki jih vrne četrtemu ljudskemu odboru, ta pa hkrati z obračunom zgoraj navedenemu odseku za živilske nakaznice.

Dnevne vesti

Krajevni odbor OF Zalllog sporoča, da se bo dne 19. I. 1946. vršil odkop padlih partizanskih borecev v vasi Potok, to je tam je bila predzadnja ofenzivno sedež vojnega področja. Vse padle borece bomo prepeljali na pokopališče Zalllog. S tem se obveščajo vsi svoji od padlih borecev.

Ljudski tožilec četrti Tabor imajo redni delovni sestanek v petek ob 18. uri v prostorih na Ambroževem trgu. Udeležba obvezna! Vabljeni tudi sodniki prisidniki. Tovariši! Iste, ki še niso oddali osebnih podatkov, naj store to šimprej.

Ljudski tožilec četrti Tabor.

JAVNA BORZA DELA

ima na razpolago sledeča mesta: Pri obnovi živinoreje so nam nujno potrebni 3 hlapi, ki imajo veselje in ljubezen do živali, posebno konj.

Naši obrtniki potrebujejo za ključavničarska in kleparska dela sledeče delovne moči: 1 instalaterja, 3 samostojne orodjarje, 2 stavbna ključavničarja, 1 galvanizerja, 1 urarja in 2 mehanika.

Za napravo opreme in lesnih izdelkov potrebujemo 2 pohištvena mizarja, 4 lesostrugarje, 1 lesorezeca, 5 sodarjev in 1 kolarja.

Dimnikarska obrt potrebuje 1 dimnikarskega pomočnika in dimnikarskega vajenca.

Za rudnik Bor v Srbiji potrebujemo: 32 strojnih ključavničarjev, 11 železostrojarjev, 2 rezkarja, 5 kotlarjev, 5 strojničev, 36 strojevodjev, 30 mojstrov (uprav. ljalel) bazarjev, 100 jamaških tesarjev, 40 vrtnicev (minojerjev). Vse nadaljne informacije daje uprava Bor v Srbiji.

Za elektrarno Fala pri Mariboru rabimo dipl. tolnika ali delovodjo, ki vodi in nadzira potapljače, ki odgovarja za varnost pri delu in za pravilnost izvršenih del.

Za valjoni mlina Mašek-Hren Logatec rabimo 1 mlinarja, ki je vajen dela v modernem valjenem mlinu.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Drama

Petek, 18. januarja ob 19.30 uri: »Svet brez sovraštva«. Predstava za ZMS.

Sobota, 19. januarja ob 20. uri: Čapek: »Matič«. Sindikalna gledališka sobota. Red SA.

Nedelja, 20. januarja ob 15. uri: Pučelja: »Svet brez sovraštva«. Izven. Ob 20. uri: Škvarkin: »Tuje dete«. Izven. Ob 15. uri: Goldoni-Rupel: Primorske zdrahe. Izven. (Dramska predstava v opernem postopju.)

Opera: Petek, 18. januarja ob 19.30 uri: A. Dvořak: Slovanski ples. »Baletni večer«. Sindikalni gledališki petek. Red SC.

Sobota, 19. januarja ob 19.30 uri: A. Dvořak: »Rusalka«. Sindikalna gledališka sobota. Red SB.

Nedelja, 20. januarja ob 15. uri: Goldoni-Rupel: »Primorske zdrahe«. Izven. Ob 19.30 uri: Verdi: »Traviata«. Izven.

V CELJU

Dom ljudske prosvete

Petek, 18. januarja ob 19.30: Gogoljev: »Revizor«. Prva ponovitev za sindikate.

Nedelja, 20. januarja ob 15. uri: Gogoljev: Revizor«. Druga ponovitev.

Torek, 22. januarja ob 15. uri: Gogoljev: Revizor«. Tretja ponovitev za mladino.

Zasedba je sledeča: Sedej, Sonja Rekuša, Črepinškova, Kotnik, Tea Rakuša, Cigoj, Herman, Mirnik, Zekar, Staut, Stanke, Grobelnik, Blagotinšek, Ramšak, Šušter, Hrašovic, Tkalič, Modic, Režija, Milas, Stante, inscenacija: prof. Ščuka.

NA JESENICAH